

Suomen Vanhempainliitto,
Förbundet Hem och Skola i Finland

Föräldrars åsikter om barnens
skolgång och samarbetet
mellan hemmet och skolan

Föräldra- barometern 2018

Ritva Mertaniemi

Innehåll

Så här genomfördes Föräldrabarometern.....	3
Bakgrundsuppgifter om de svarande.....	4
<i>Barnets skolspråk .....</i>	4
<i>Den svarandes kön .....</i>	4
<i>Den svarandes modersmål .....</i>	4
<i>Föräldrarnas utbildningsbakgrund .....</i>	5
<i>Antalet föräldrar i familjen .....</i>	5
<i>Barnets kön.....</i>	5
<i>Barnets skolklass .....</i>	6
<i>Den geografiska fördelningen av svaren. ....</i>	6
<i>Stödet till lärandet och skolgången.....</i>	7
<i>Instans som ordnar barnets skolgång samt skolans och klassens storlek.....</i>	8
Vardagen i skolan.....	9
<i>Trivseln i skolan .....</i>	9
<i>Läroplanen.....</i>	10
<i>Hur bra känner du till den nya läroplanen?.....</i>	10
<i>Hur genomförs läroplanen i skolvardagen? .....</i>	12
<i>Vilka nya arbetsmetoder används i ditt barns skola till följd av den nya läroplanen?.....</i>	15
<i>Utvecklings- eller bedömningsamtalen.....</i>	16
<i>Användningen av digitala apparater i skolan .....</i>	19
<i>Föräldrarnas delaktighet i barnens skolgång. ....</i>	21
<i>Elevvården och stödet till lärandet.....</i>	22
<i>Problem med inomhusluften i skolan .....</i>	25
Skolmaten.....	27
Samarbetet mellan hemmet och skolan	28
<i>Vem i familjen sköter i första hand kontakten till skolan?.....</i>	29
<i>Samarbetet mellan hemmet och skolan.....</i>	30
<i>Kommunikationen mellan hemmet och skolan .....</i>	33
<i>Den digitala kommunikationen mellan hemmet och skolan – Wilma/Helmi eller motsvarande .....</i>	35
<i>Föräldramöten.....</i>	36
<i>Delaktighet .....</i>	38

<i>På vilket sätt vill föräldrarna vara med i barnens skola?</i>	40
<i>Föräldrarnas aktiviteter i klassen</i>	41
<i>Föräldraverksamheten i klassen, skolans direktion och föräldraföreningsverksamheten i skolan</i> ...	42
<i>Föräldraföreningens viktigaste syfte</i>	44
Vardagen och fostran i hemmet	45
<i>Berätta om de saker som ger dig glädje i ditt barns liv?</i>	46
Vilka frågor i ditt barns vardag oroar dig just nu?.....	46
Jämförelse av det finskspråkiga och svenskspråkiga materialet	48
Vardagen i skolan	48
Samarbetet mellan hemmet och skolan	49
Avslutningsvis	50
Barometern aktiverade ett rekordantal föräldrar.....	50
Skoltrivseln	51
Föräldrarna huvudsakligen nöjda med skolans verksamhet.....	51
Föräldrarnas delaktighet kan utvecklas ytterligare.....	51
Många möjligheter	52

Så här genomfördes Föräldrabarometern

Suomen Vanhempainliitto och Förbundet Hem och Skola i Finland har gjort Föräldrabarometerenkäter med regelbundna intervaller. Det här är sjätte gången för Suomen Vanhempainliitto och tredje gången för Hem och Skola. Nyheten med barometern år 2018 är att organisationerna gjorde barometern tillsammans. Den elektroniska enkäten gjordes med programmet Webropol, och enkäten var öppen 17.4–21.5.2018. Information om barometerenkäten skickades via Suomen Vanhempainliittos och Hem och Skolas medlemsorganisationer, dvs. genom de lokala föräldraföreningarna. Dessutom skickade Utbildningsstyrelsen information om barometerundersökningen till rektorerna i alla grundskolor i Finland. Rektorerna ombads förmedla information till föräldrarna. Information om barometerenkäten spreds också i de sociala medierna.

Suomen Vanhempainliittos enkät år 2015 fick 1 795 svar och Hem och Skolas motsvarande undersökning 2 146 svar. I år var antalet svar 9 842. Antalet personer som svarade på den finskspråkiga enkäten ökade cirka till det fyrdubbla ($n=7825$), medan antalet svenskspråkiga svarande minskade något ($n=1775$). Förklaringen till detta torde vara att Suomen Vanhempainliitto tidigare inte haft tillgång till en sändlista till rektorerna medan Hem och Skola använt sin egen e-postsändlista till rektorerna varje gång. Att Utbildningsstyrelsen deltog i marknadsföringen av barometern visade sig var mycket bra och torde innebära att det är ett effektivt sätt att nå föräldrarna genom att göra rektorerna delaktiga i spridningen av information.

Föräldrabarometern 2018 innehöll sammanlagt 51 frågor. Enkäten tog upp teman som gällde barnets välmående, skolgången, den nya läroplanen och samarbetet mellan hemmet och skolan. Föräldrarna ombads lämna bakgrundsinformation och svara på frågor om skolans nya läroplan och läroplanens synlighet i vardagen i skolan, problem med inomhusklimatet i skolan, skolmaten, samarbetet mellan hemmet och skolan, föräldrarnas delaktighet i skolvardagen och barnets vardag i hemmet.

Den här publikationen är en deskriptiv rapport om barometermaterialet. Rapporten beskriver fördelningen av svaren mellan olika svarsalternativ. Tyngdpunkten är på en jämförelse av svaren av föräldrar till elever i åk 1–6 och av föräldrar till elever i åk 7–9. Hur påverkar barnets skolstadium föräldrarnas uppfattningar om barnets skolgång och samarbetet mellan skolan och hemmet? Till de delar som flickornas och pojkarnas svar skiljer sig från varandra, nämns skillnaderna separat. I rapportens slut jämförs svaren av föräldrar till barn i finska och svenska skolor med varandra. I den här rapporten ges ingen med fördjupad analys av svaren på de fritt formulerade frågorna, utan här beskrivs endast svarens allmänna trender. Eftersom enkäten var omfattande och antalet svarande stort, ger enkäten dock mycket bra förutsättningar för både statistiska och innehållsmässiga analyser.

Bakgrundsuppgifter om de svarande

Sammanlagt 9 842 föräldrar svarade på Föräldrabarometern. Nedan följer en beskrivning av bakgrundsuppgifterna om de svarande.

Barnets skolspråk

De föräldrar som meddelat barnets skolspråk fördelades på följande sätt: för 80,9 procent var barnets skolspråk finska, för 17,9 procent svenska, medan 1,2 procent av föräldrarna svarade för ett barn som går i språkskola, språkbud eller i en skola som har ett annat skolspråk än finska eller svenska. Enligt Utbildningsstyrelsens statistikår 20.9.2017 gick 93,1 procent av eleverna i grundskolan i en finskspråkig skola, 6,2 procent i en svenskspråkig skola och 0,7 procent i en språkbudsklass eller i en skola med ett annat skolspråk. Föräldrarna med barn i svensk skola var nästan tre gånger större än deras andel av eleverna i grundskolan. Även föräldrarna till barn som går i en skola med ett annat skolspråk är proportionellt fler än deras andel av alla barn som går i grundskolan.

Den svarandes kön

Totalt 87,3 procent av dem som svarade på Föräldrabarometern var kvinnor och 12,5 procent var män. Av de svarande meddelade 0,2 procent att de hade något annat kön än kvinna eller man. Kvinnornas andel var i stort sett lika stor som i de tidigare barometerenkäterna.

Den svarandes modersmål

Totalt 83 procent av de svarande hade finska som modersmål (n=8000), medan 15,6 procent hade svenska som modersmål (n=1506) och återstående 1,4 procent meddelade något annat språk som modersmål (n=133). Sammanlagt 7 personer meddelade att deras modersmål är samiska. De största grupperna bland de övriga språken var ryska och estniska. Några enstaka svar kom från personer som meddelade att deras modersmål var arabiska eller engelska. Gruppen "annat språk" bestod av 68 personer. Cirka 15 procent av föräldrarna till barn i svenska skolor meddelade att finska var deras modersmål. Av föräldrarna till barn i finska skolor meddelade däremot endast 0,5 procent att deras modersmål var svenska.

Nytt i barometerundersökningen år 2018 var att enkäten översatts till de 12 vanligaste främmande språken i Finlands grundskolor. Översättningen möjliggjordes av ett stipendium från Svenska Kulturfonden. Dessa språk var engelska, ryska, estniska, bosniska, bulgariska, vietnamesiska, arabiska, farsi, kurdiska, swahili och somaliska. Enkäten på främmande språk var identisk med den finsk- och svenskspråkiga barometern. Svarstiden för enkäten på främmande språk fortsätter till slutet av oktober 2018, och resultaten rapporteras under vårterminen 2019.

Föräldrarnas utbildningsbakgrund

I barometern efterfrågades vilken utbildningsbakgrund den förälder hade som svarade på enkäten. Knappt fem procent av de svarande (4,7 %) hade examen från grundskolan eller motsvarande examen, och samma mängd (4,7 %) hade avlagt studentexamen. I hela materialet meddelade en knapp tredjedel (29,3 %) att de hade yrkesutbildning, en dryg fjärdedel att de hade yrkeshögskoleexamen (26,7 %) och en tredjedel (32,6 %) att de hade universitets- eller högskoleexamen. Det fanns en relativt stor skillnad i utbildningsbakgrunden mellan finsk- och svenskspråkiga svarande.

Cirka en tredjedel (31,5 %) av föräldrarna till barn i finska skolor hade yrkesutbildning, en knapp tredjedel (28 %) yrkeshögskoleexamen och en knapp tredjedel (28,9 %) universitets- eller högskoleexamen. Av de svenskspråkiga svarande hade en femtedel (20 %) yrkesutbildning, en femtedel (20,9%) yrkeshögskoleexamen och nästan hälften (47,6 %) universitets- eller högskoleexamen. Enligt statistik om befolkningens utbildningsstruktur har endast drygt 10 procent av den finsk- och svenskspråkiga befolkningen avlagt högre högskoleexamen eller universitetsexamen, vilket innebär att föräldrar med hög utbildning var överrepresenterade i barometermaterialet. Skillnaden är stor särskilt i fråga om svenskspråkiga. På motsvarande sätt visar utbildningsstatistiken, att cirka 40 procent av befolkningen har avlagt en yrkesutbildning, vilket betyder att de är underrepresenterade i den här undersökningen.

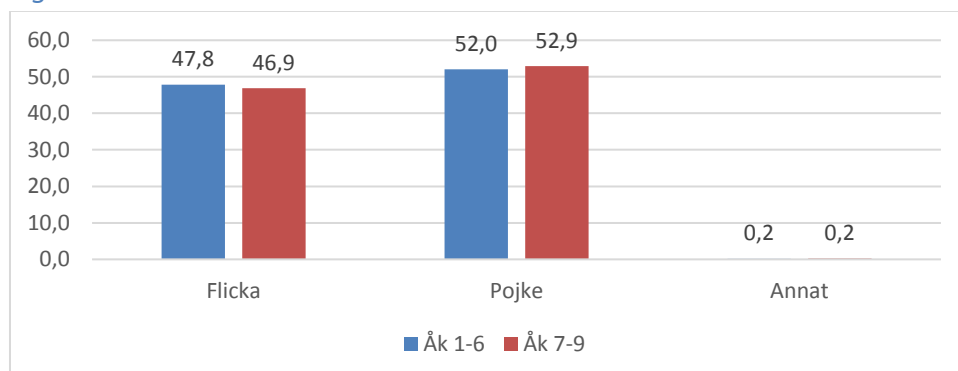
Antalet föräldrar i familjen

Största delen av de svarande bodde i familjer med två föräldrar (83,5 %). Totalt 14,1 procent av de svarande bodde i familjer med en förälder. Enföräldersfamiljerna var något underrepresenterade i enkätmaterialet eftersom nästan 22 procent av alla barn i åldern 7–17 år bodde i familjer med en förälder år 2017 (Statistikcentralen, Befolkningsstatistik 2017). Sammanlagt 2,4 procent svarade att de bodde i familjer med flera vuxna.

Barnets kön

Totalt 47,8 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 svarade på enkäten för en flicka och 52 procent för en pojke. I fråga om elever i åk 7–9 svarade 46,9 procent av föräldrarna för en flicka och 52,9 procent för en pojke. 0,2 procent av de svarande meddelade att barnets kön är "Annat". (Figur 1).

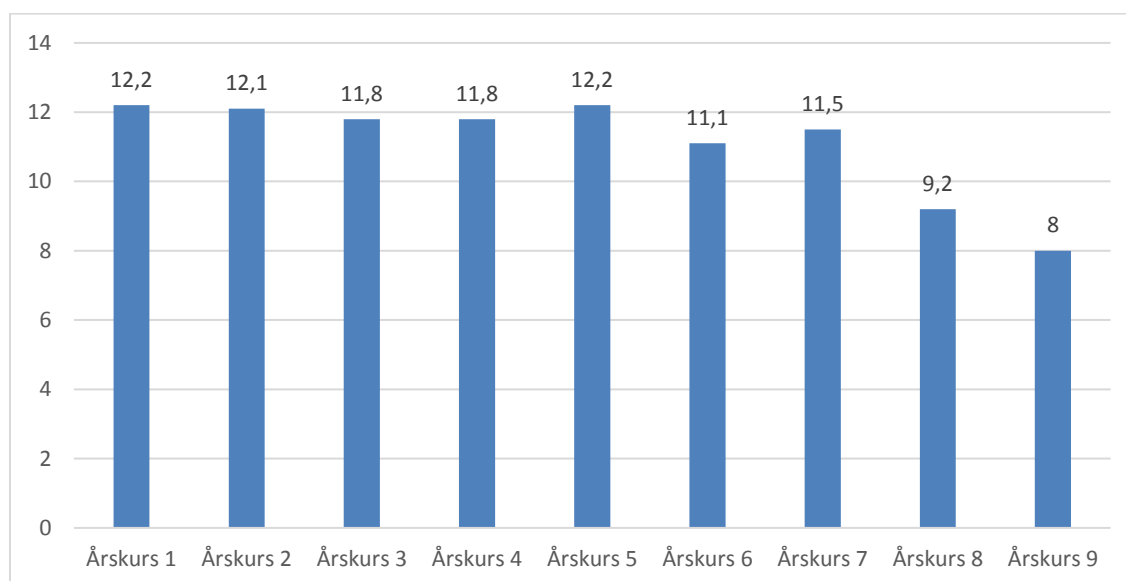
Figur 1. Barnets kön

Barnets skolklass

Sammanlagt 71,2 procent av de svarande svarade för ett barn i åk 1–6 och 28,8 procent för ett barn i åk 7–9. Föräldrarnas svar fördelades relativt jämnt mellan årskurserna i skolan för åk 1–6 så att ca 11,8–12,2 procent av de svarande representerade respektive årskurs. Totalt 11,5 procent av föräldrarna svarade för ett barn i årskurs 7, men andelen föräldrar som svarat för barn i årskurserna 8–9 var under 10 procent. (Figur 2).

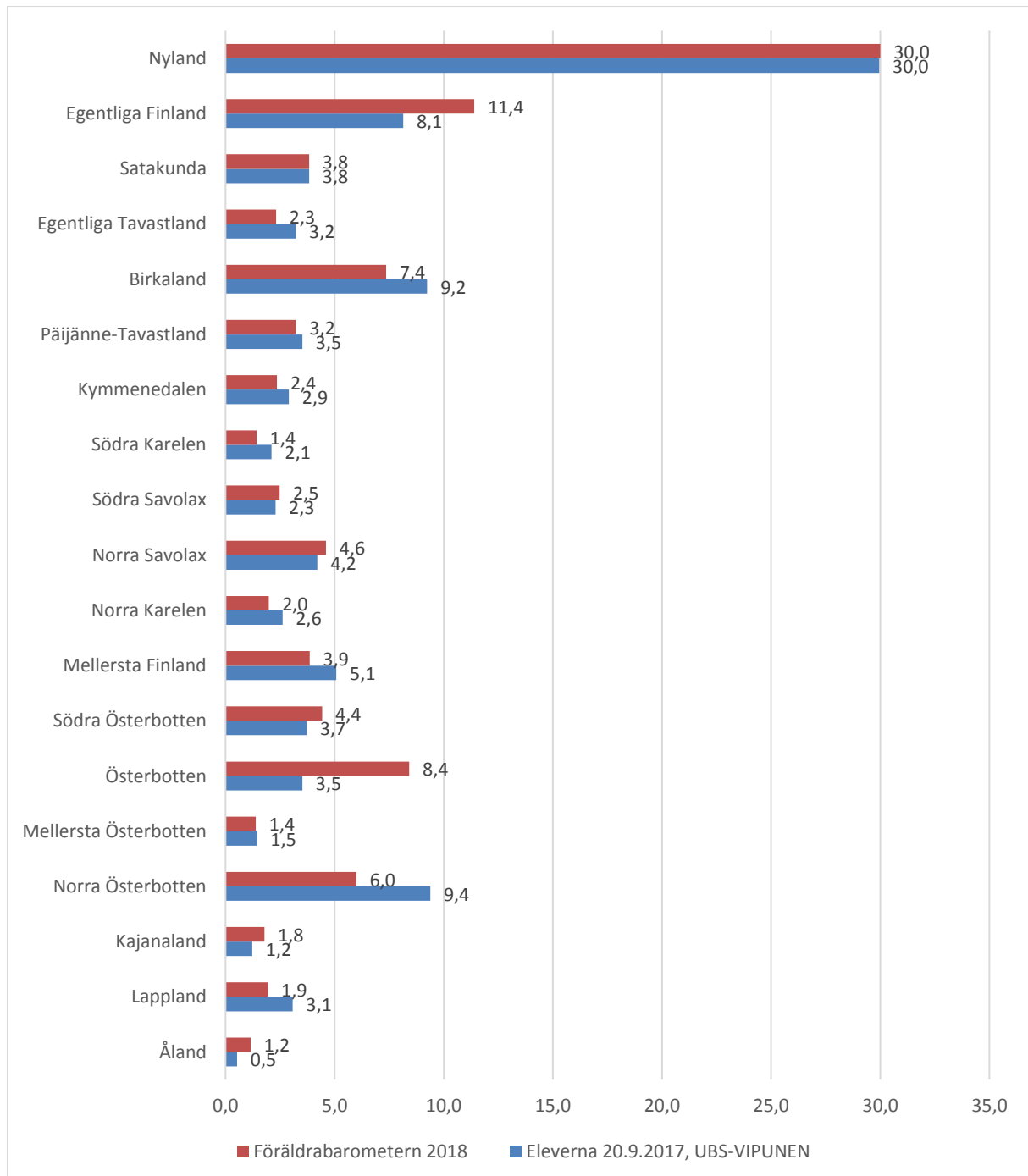
Figur 2. Fördelning av svaren enligt barnets årskurs (%)

Den geografiska fördelningen av svaren.

Cirka en tredjedel av de svarande bodde i Nyland, vilket också motsvarar det faktiska antalet elever i Nyland år 2017. Enligt Utbildningsstyrelsens statistik (Vipunen) för statistikåret 2017 (20.9.2017) bodde 8,1 procent av alla elever i grundskolan i Finland i Egentliga Finland, medan 11,4 procent av alla föräldrar som svarade på enkäten bodde i Egentliga Finland. Det betyder att föräldrarnas svarsaktivitet var stor i Egentliga Finland. Även i Österbotten svarade föräldrar aktivt på enkäten. Totalt 3,5 procent av alla elever i grundskolan i Finland går i skola i Österbotten. Sammanlagt 8,4 procent av de föräldrar som svarade på enkäten bodde i Österbotten. Den lägsta svarsprocenten i förhållande till det faktiska antalet elever fanns i Norra Österbotten och Birkaland. I de övriga landskapen var svarsaktiviteten mycket nära landskapens andelar av alla elever i grundskolan. I Nyland var föräldrar till elever i svenska skolor något mer aktiva än föräldrar till barn i finska skolor. I Egentliga Finland och i Österbotten var de finskspråkiga föräldrarnas svarsaktivitet större än det faktiska antalet elever, medan antalet svar av svenskspråkiga föräldrar var lägre än landskapets andel av alla elever i grundskolan. På Åland finns endast 0,5 procent av alla elever i grundskolan i Finland, medan åländska föräldrar utgjorde 1,2 procent av alla föräldrar som svarade på enkäten. Det innebär att de åländska föräldrarnas andel av alla som svarade på enkäten var något större än deras faktiska andel. (Figur 3).

Figur 3. Den geografiska fördelningen av svaren i förhållande till antalet elever i grundskolan i landskapet enligt UBS statistikåret 2017 (%)

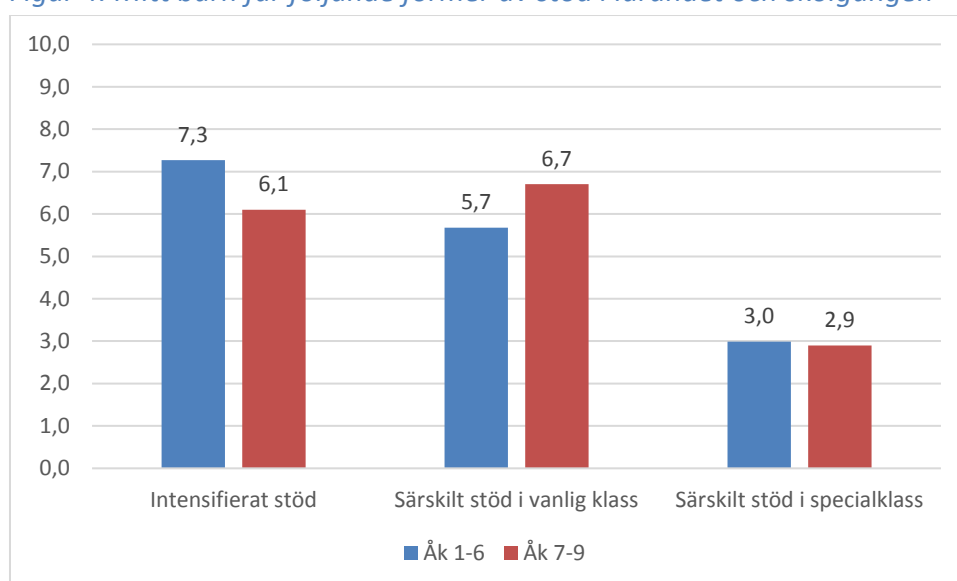
Stödet till lärandet och skolgången

Skolorna ska erbjuda allmänt, intensifierat stöd eller särskilt stöd till barn som behöver det. Särskilt stöd kan ordnas för ett barn antingen i en vanlig klass eller i en specialklass. Över 80 procent svarade att deras barn inte fick intensifierat stöd eller särskilt stöd för deras lärande eller skolgång. Totalt 7,3 procent av eleverna i åk 1–6 och 6,1 procent av eleverna i åk 7–9 fick intensifierat stöd. Totalt 5,7

procent av eleverna åk i 1–6 fick särskilt stöd och 3 procent i en specialklass. Totalt 6,7 procent av eleverna i åk 7–9 fick särskilt stöd i en vanlig klass och 2,9 procent i en specialklass.

Cirka 4 procent av flickorna åk i 1–6 fick intensifierat stöd, drygt 4 procent särskilt stöd i en vanlig klass och knappt 2 procent särskilt stöd i en specialklass. Drygt 10 procent av pojkarna åk 1–6 fick intensifierat stöd, nästan 7 procent fick särskilt stöd i en vanlig klass och cirka 4 procent fick särskilt stöd i en specialklass. Cirka 4 procent av flickorna och 7,6 procent av pojkarna i åk 7–9 fick intensifierat stöd. Totalt 5,4 procent av flickorna och nästan 8 procent av pojkarna fick särskilt stöd i en vanlig skolklass medan 1,8 procent av flickorna i åk 7–9 och knappt 4 procent av pojkarna fick särskilt stöd i en specialklass.

Figur 4. Mitt barn får följande former av stöd i lärandet och skolgången

Föräldrar till barn som fick antingen intensifierat stöd eller särskilt stöd efterfrågades med en öppen fråga hur de upplevde att stödet fungerat. Svarande hade både positiva och negativa upplevelser. Många svarande var mycket nöjda med det stöd som deras barn fått och hur skolan tagit sig an barnets svårigheter. Bland de svarande fanns också föräldrar som upplevde att de varit tvungna att kämpa för att deras barn skulle få det intensifierade eller särskilda stöd som de behöver. I vissa fall hade detta stöd avslutats av ekonomiska orsaker. Ofta hade både de positiva och negativa svaren kopplingar till lärare eller skolor. Genom ett byte av lärare eller skola hade också det intensifierade eller särskilda stödet till barnet försämrats eller förbättrats. En del föräldrar svarade att de inte visste hur stödet till barnet fungerar eller har ordnats, och många föräldrar efterlyste dialog och aktivare information från skolan om barnets undervisningsarrangemang.

Instans som ordnar barnets skolgång samt skolans och klassens storlek

Totalt 90,4 procent av föräldrarna svarade att kommunen eller en samkommun är den instans som ordnar barnets skolgång. Totalt 3,7 procent av de svarandes barn gick i statlig skola. Drygt en fjärdedel (25,8 %) av de svarandes barn gick i skolor med 301–500 elever och drygt en fjärdedel i skolor med

151–300 (28,3 %) elever. Totalt 17,7 procent av de svarandes barn gick i skolor med fler än 500 elever och knappt 3 procent i skolor med färre än 50 elever. Knappt 10 procent gick i skolor med 51–100 elever och lika många i skolor med 101–150 elever.

Totalt 41 procent av de svarandes barn studerade i klasser med 21–25 elever, och en tredjedel (31,3 %) i klasser med 16–20 elever. Cirka 10 procent av barnen studerade i klasser med 11–15 elever och knappt 5 procent i klasser med färre än 10 elever. Knappt 10 procent av de svarandes barn studerade i klasser med fler än 25 elever och 2,6 procent i klasser med fler än 30 elever.

Vardagen i skolan

Frågorna om vardagen i skolan tog upp barnets trivsel i skolan, den nya läroplanen och hur den märks i skolvardagen, bedömningssamtalen, användningen av IT-utrustning i skolan och föräldrarnas delaktighet i barnets skolgång.

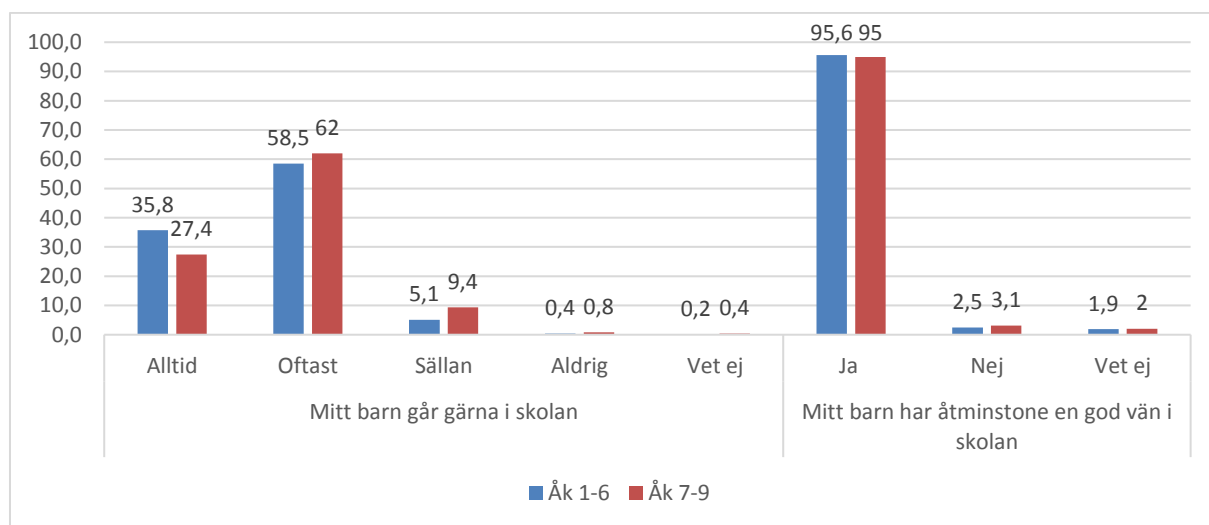
Trivseln i skolan

Föräldrarna ombads bedöma hur gärna deras barn går i skolan. Drygt en tredjedel av föräldrarna med barn i åk 1–6 och drygt en fjärdedel av föräldrarna med barn i åk 7–9 svarade att deras barn alltid går gärna till skolan. Totalt 58,5 procent av föräldrarna till elever i åk 1–6 och 62 procent av föräldrarna till elever i åk 7–9 sade att deras barn oftast går gärna till skolan. Cirka 5 procent av föräldrarna till elever i åk 1–6 och knappt 10 procent av föräldrarna till elever i åk 7–9 meddelade att deras barn sällan går gärna till skolan. I de båda stadierna gick under en procent av de svarandes barn aldrig gärna till skolan. Det verkar som om intresset för skolgången minskar något i åk 7–9 bland både pojkar och flickor. Föräldrar till pojkar i både åk 1–6 (7,8 %) och åk 7–9 (12 %) svarade oftare än föräldrar till flickor att deras barn går sällan eller aldrig gärna till skolan.

Hela 95 procent av föräldrarna till barn i åk 1–6 respektive åk 7–9 meddelade att barnet har åtminstone en god vän i skolan. Totalt 2,5 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och 3,1 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 meddelade att barnet inte har någon vän alls i skolan. Det fanns inga betydande skillnader mellan flickor och pojkar. (Figur 5).

Bland de barn som fick intensifierat eller särskilt stöd fanns det mera sådana, som inte trivdes i skolan. Av föräldrarna med barn i åk 1-6 svarade 10,3 procent och av föräldrarna med barn i åk 7-9 sammanlagt 16,9 procent att deras barn går sällan eller aldrig gärna till skolan. Enligt föräldrarna hade barnen också mera sällan en bra vän i skolan. Av föräldrarna med barn som fick intensifierat eller särskilt stöd svarade drygt 88 procent att deras barn hade åtminstone en god vän i skolan. Föräldrarna till barnen som fick intensifierat eller särskilt stöd upplevde också mera sällan att de fick positiv feedback om sitt barn eller att de litade på barnets lärare

Figur 5. Trivseln i skolan (%)

Läroplanen

Skolorna fick nya läroplaner hösten 2016. Den nya läroplanen har medfört förändringar bl.a. i målen med undervisning, arbetsmetoderna, läroämnenas innehåll och bedömningen av eleven. Ett av målen med läroplanen är att förstärka föräldrarnas delaktighet och möjligheter att vara med i skolans verksamhet och att genom detta bilda en viktig del av skolans verksamhetskultur. Ett av målen med enkäten var att kartlägga hur föräldrarna upplever att den nya läroplanen märks i skolans vardag såväl i arbetsmetoderna som i undervisningen och bedömningen.

Hur bra känner du till den nya läroplanen?

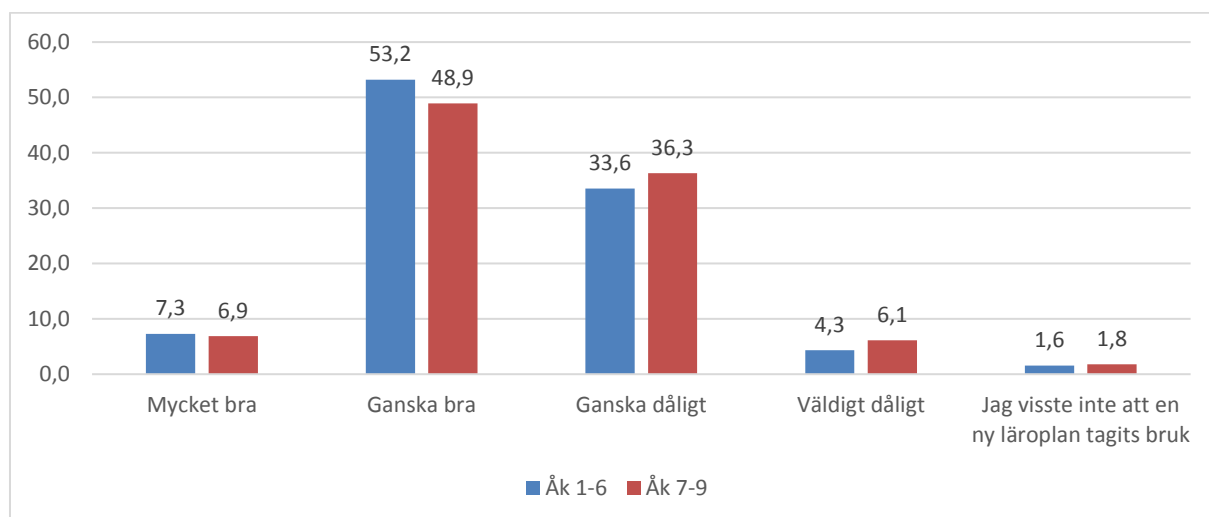
Drygt hälften av alla föräldrar som svarade på enkäten meddelade att de känner skolans nya läroplan antingen mycket eller ganska bra. Cirka 40 procent av föräldrarna kände till läroplanen ganska eller mycket dåligt, vilket är en relativt stor mängd föräldrar. Reformen av läroplanen verkar dock vara rätt bekant för de föräldrar som svarade på enkäten eftersom endast knappt 2 procent av föräldrarna svarade att de inte visste att skolan fått en ny läroplan. Det fanns inga stora skillnader mellan föräldrar med barn i åk 1–6 och föräldrar med barn i åk 7–9 i hur föräldrarna upplevde att de kände till den nya läroplanen. (Figur 6).

Föräldrarna ombads bedöma hur mycket skolan presenterat den nya läroplanen för föräldrarna. Totalt 41,6 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och 35,6 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 svarade att skolan presenterat läroplanen antingen väldigt mycket eller ganska mycket. Cirka hälften av föräldrarna med barn i åk 1–6 respektive föräldrarna med barn i åk 7–9 upplevde att läroplanen presenterats antingen ganska lite eller mycket lite. Totalt 2,4 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och 3,1 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 meddelade att läroplanen inte presenterats alls, medan 7,2 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och 10,1 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 meddelade att de inte kunde säga om skolan presenterat läroplanen för föräldrarna. (Figur 7).

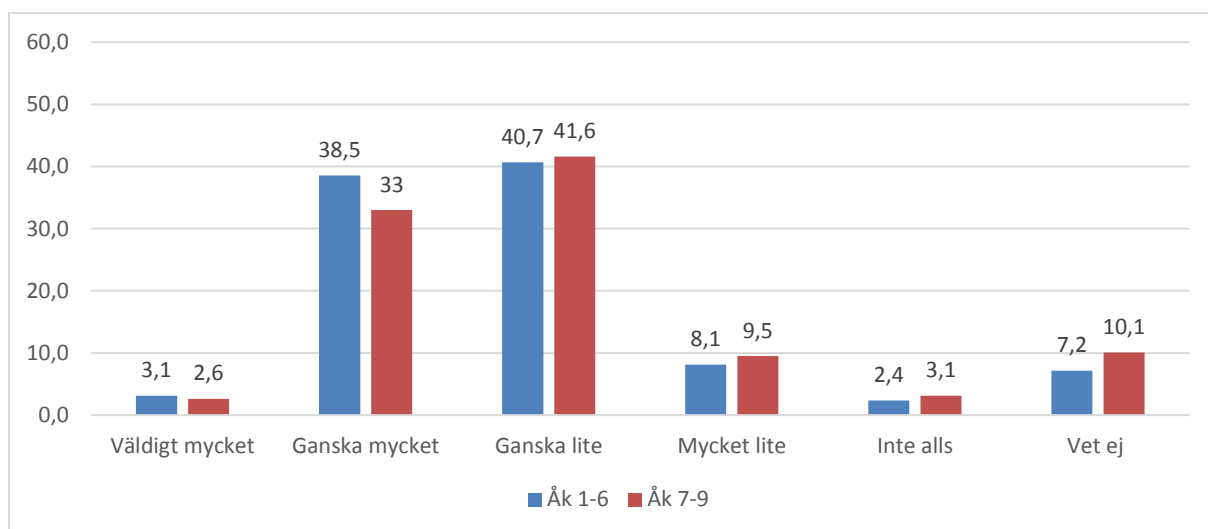
Knappt hälften av (46,3 %) av föräldrarna med barn i åk 1–6 och mer än hälften av föräldrarna med barn i åk 7–9 (51,4 %) svarade att den nya läroplanen finns antingen på skolans webbplats eller till exempel i Wilma. Endast under 4 procent av de båda grupperna svarade att läroplanen inte är tillgänglig på de här platserna. Nästan hälften av föräldrarna med barn i åk 1–6 (49,8 %) respektive åk 7–9 (45,1 %) kunde emellertid inte säga om läroplanen var tillgänglig på skolans webbplats eller i Wilma. (Figur 8).

Det verkar som om föräldrarna känner till läroplanen åtminstone ganska bra trots att cirka hälften upplevde att skolan inte presenterade den läroplanen särskilt väl och inte visste var läroplanen finns att få. Det här kan vara ett tecken på att föräldrarna deltagit i arbetet med att förnya läroplanen (till exempel genom att svara på en enkät om den eller deltagit i ett diskussionsevenemang som skolan ordnat), och därigenom var medvetna om reformen, men att de upplever att skolan inte presenterat läroplanen i någon särskild omfattning efter reformen. En annan möjlighet är att föräldrarna fått kännedom om reformen av läroplanen på någon annan väg, till exempel genom den synlighet som reformen fick i medierna.

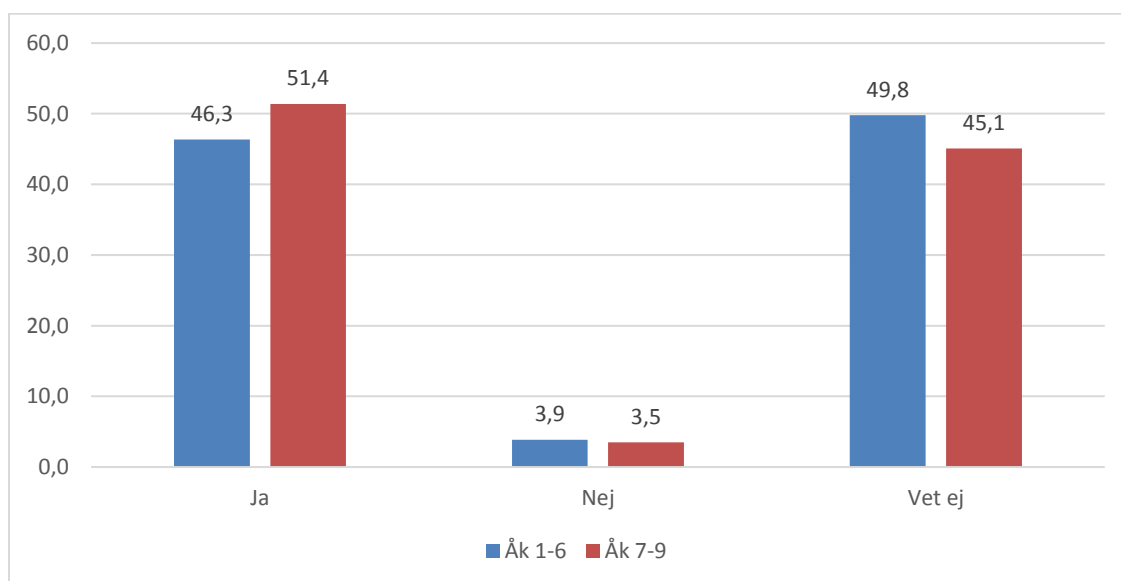
Figur 6. Hur bra känner du till den nya läroplanen? (%)

Figur 7. I vilken utsträckning har skolan presenterat den nya läroplanen för föräldrarna? (%)

Figur 8. Finns läroplanen på skolan webbsida (eller t.ex. på Wilma)? (%)

Hur genomförs läroplanen i skolvardagen?

Föräldrarna fick ta ställning till påståenden om den nya läroplanen och dess synlighet i skolvardagen. Allmänt taget kan man konstatera att största delen av de svarande var helt eller delvis av samma åsikt om att den nya läroplanen märks i skolans vardag på många olika sätt. Cirka 75 procent av föräldrarna med barn i åk 1-6 och 60 procent av föräldrarna med barn i åk 7-9 svarade, att skolan har ordnat helhetsskapande undervisningshelheter (t.ex.fenomenbaserade veckor). Totalt 77 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och 64 procent med barn i åk 7–9 var antingen helt eller delvis av samma åsikt om att den nya läroplanen syntes bl.a. genom att skolan ordnat helhetsskapande

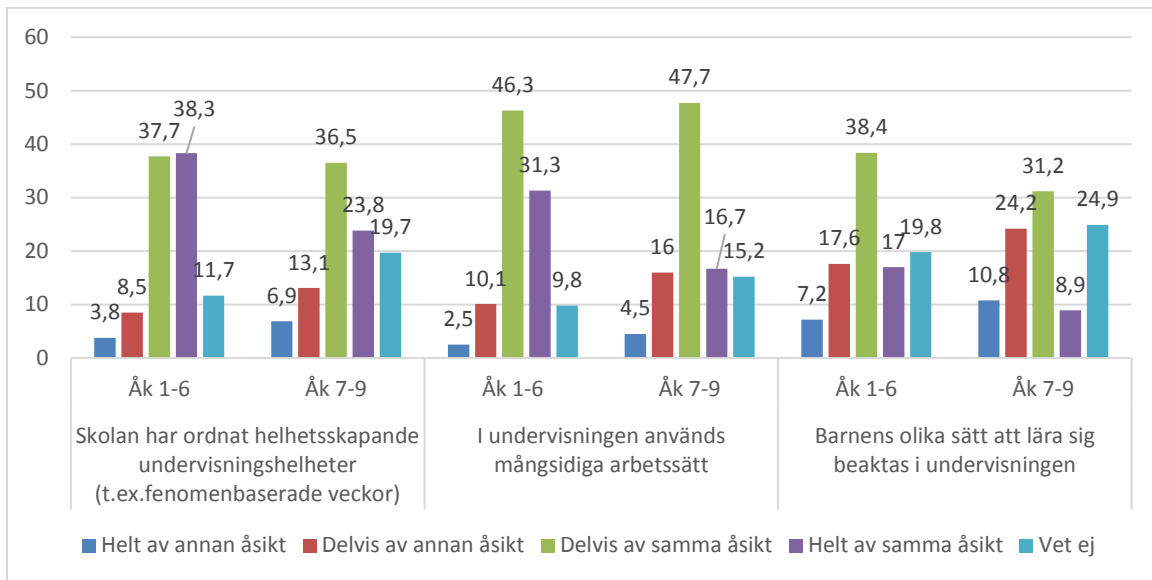
undervisningshelheter (t.ex. fenomenbaserade veckor). Drygt hälften av föräldrarna med barn i åk 1–6 och cirka 40 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 var antingen helt eller delvis av samma åsikt om att barnens olika sätt att lära sig beaktas i undervisningen. En femtedel av föräldrarna med barn i åk 1–6 och en fjärdedel av föräldrarna med barn i åk 7–9 kunde dock inte säga om barnens olika sätt att lära sig beaktas i undervisningen. (Figur 9).

En tredjedel av föräldrarna med barn i åk 1–6 respektive föräldrarna med barn i åk 7–9 var antingen helt eller delvis av annan åsikt om att barnet får mera uppmuntran i skolan än tidigare. Nästan hälften av föräldrarna med barn i åk 1–6 och något över hälften av föräldrarna med barn i åk 7–9 ansåg att barnet får mer uppmuntran än tidigare. Nästan en fjärdedel av föräldrarna med barn i åk 1–6 kunde dock inte säga om barnet får mer uppmuntran eller inte. Cirka 65 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och 55 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 ansåg att bedömningen blivit mångsidigare genom den nya läroplanen. Enligt föräldrarna syntes den nya läroplanen genom att användningen av digitala verktyg ökat i undervisningen. Cirka 75 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 respektive åk 7–9 var helt eller delvis av samma åsikt om att användningen av digitala verktyg ökat i undervisningen. (Figur 9a).

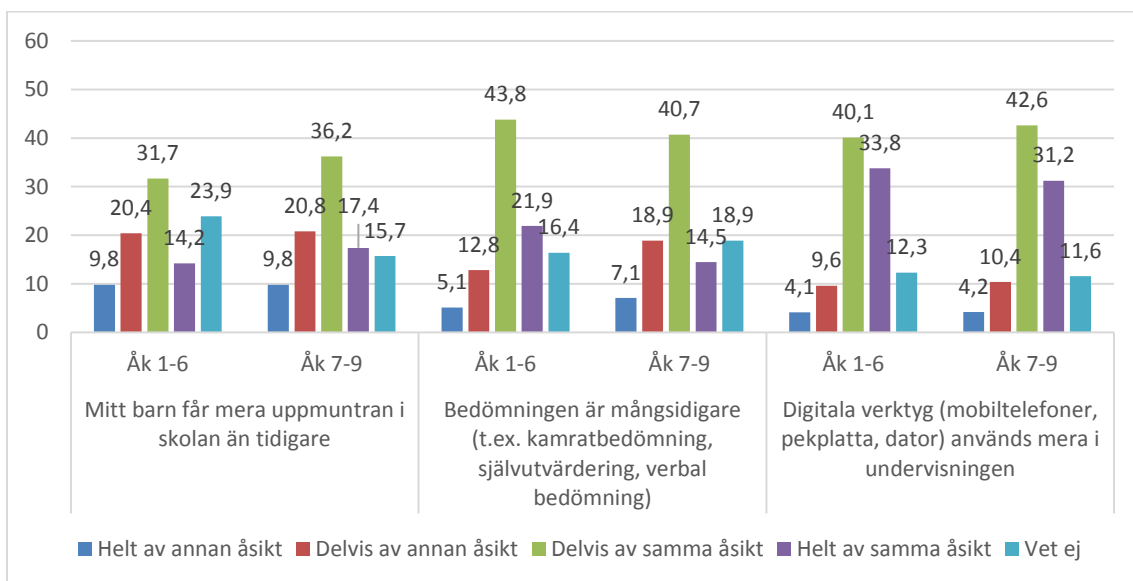
Cirka 60 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 svarade att de valfria kurserna blivit fler, medan motsvarande siffra för föräldrarna med barn i åk 1–6 var cirka 35 procent. Cirka en tredjedel av föräldrarna med barn i åk 1–6 kunde inte säga om de valfria kurserna blivit fler, vilket torde kunna förklaras med att det i allmänhet blir aktuellt med valfria kurser först i åk 7–9. Cirka en tredjedel av föräldrarna upplevde att den nya läroplanen syntes genom att läxorna blivit mer omväxlande. Minst syntes den nya läroplanen i föräldrarnas delaktighet. Drygt hälften av föräldrarna med barn i åk 1–6 och 60 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 var antingen helt eller delvis av annan åsikt om att föräldrarnas delaktighet i skolan ökat genom den nya läroplanen. (Figur 9b).

En jämförelse av svaren av föräldrar med barn i åk 1–6 respektive åk 7–9 pekar på att den nya läroplanen märks i viss mån bättre i vardagen i skolan för åk 1–6. Det här torde delvis kunna förklaras med att läroplanen införts stegvis från och med hösten på så sätt att de fortfarande inte är i användning överallt på årskurserna 8 och 9. Å andra sidan var andelen föräldrar som inte kunde ta ställning till hur läroplanen genomförts i skolan relativt hög. Det fanns inga stora skillnader i svaren av flickors och pojkars föräldrar.

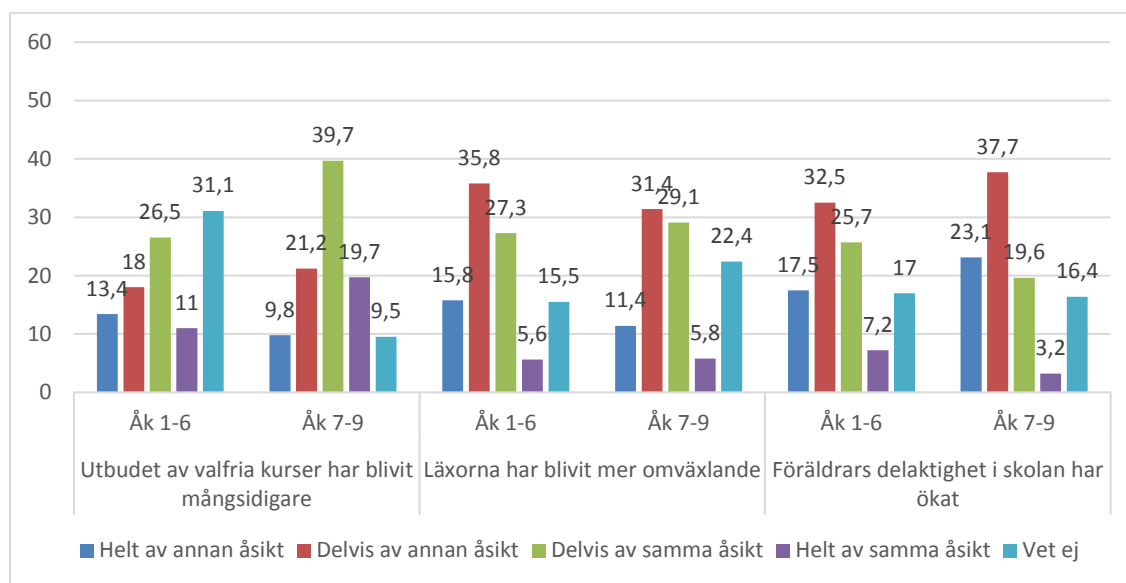
Figur 9. Hur märks den nya läroplanen i ditt barns skoldag? (%)

Figur 9a. Hur märks den nya läroplanen i ditt barns skoldag? (%)

Figur 9b. Hur märks den nya läroplanen i ditt barns skolvardag? (%)

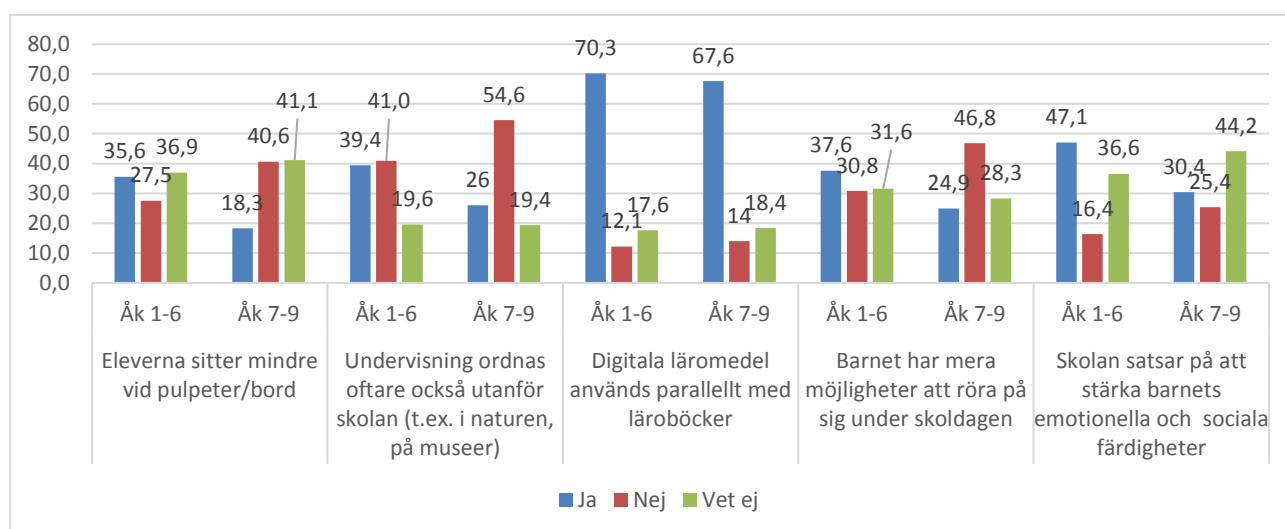

Vilka nya arbetsmetoder används i ditt barns skola till följd av den nya läroplanen?

Drygt 35 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och 18 % av föräldrarna med barn i åk 7–9 svarade att eleverna sitter mindre vid pulpeter eller bord. Något fler svarade att undervisning ordnas också utanför skolan. Totalt 37,6 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och 24,9 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 upplevde att barnen har mera möjligheter att röra på sig under skoldagen. Cirka 70 % av alla föräldrar sade att digitala läromedel används parallellt med läroböcker. Nästan hälften (47 %) av föräldrarna med barn i åk 1–6 och cirka en tredjedel (30 %) av föräldrarna med barn i åk 7–9 meddelade att skolan satsar på att stärka barnets emotionella och sociala färdigheter.

Enligt svaren används arbetsmetoder i enlighet med den nya läroplanen betydligt mer i skolan för åk 1–6 än i skolan för åk 7–9. Användningen av digitala verktyg verkar vara en lika vanlig metod i både åk 1–6 och åk 7–9. (Figur 10).

Figur 10. Vilka av följande arbetsmetoder används i ditt barns skola? (%)

I de fritt formulerade svaren om skolans arbetsmetoder meddelade föräldrar att projekt- och grupparbetena ökat i undervisningen. Många nämnde också att barnet har mera möjligheter att röra på sig under skoldagen. Även samarbetet inom skolan och utanför den meddelades ha ökat. De föräldrar som svarat på de öppna frågorna var i regel nöjda med skolans nya arbetsmetoder.

Utvecklings- eller bedömningsamtalen

I skolorna förs bedömnings- och utvecklingssamtal. I samtalen deltar eleven, föräldrarna och läraren. Bedömningsmetoderna har utvecklats och gjorts mångsidigare efter den nya läroplanen så att de styr och främjar lärandet ännu mer än tidigare. Skolan ska informera eleven och elevens vårdnadshavare tillräckligt ofta om elevens studier. Kommunerna får besluta huruvida eleverna i årskurserna 1–7 får en verbal bedömning eller sifferbetyg.

Föräldrarna frågades vad de tyckte om bedömningen i enlighet med den nya läroplanen.

I de fritt formulerade svaren gavs de nya bedömningsmetoderna såväl beröm som kritik. Den traditionella bedömningen med sifferbetyg betraktades som mer sporrande och klarare för eleven, och möjligheten att få bättre betyg sporrade barnet att studera flitigare. Å andra sidan betraktade många föräldrar sifferbedömning som ett gammalmodigt och alltför begränsat sätt att bedöma barnets lärande och utveckling. Föräldrarna nämnde också de möjligheter som Wilma ger att få regelbunden respons på hur barnet klarar sig i skolan. Många föräldrar upplevde att utvecklings- och bedömningssamtalet var ett mycket bra sätt att få information om barnets framgång och eventuella utmaningar. Ofta upplevde föräldrar att de nya bedömningsätten gjorde barnet mer delaktigt av bedömningen, medan andra föräldrar ansåg att de var för svåra särskilt för barn i del lägre årskurserna.

Föräldrarna ombads också ta ställning till påståenden om bedömnings- och utvecklingssamtal.

Nästan 90 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 respektive åk 7–9 ansåg att bedömningsamtalen var en viktig del av bedömningen av lärandet. Cirka 90 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och 80 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 anser att läraren leder bedömningsamtalen, medan endast knappt 10 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 respektive åk 7–9 svarade att det är eleven

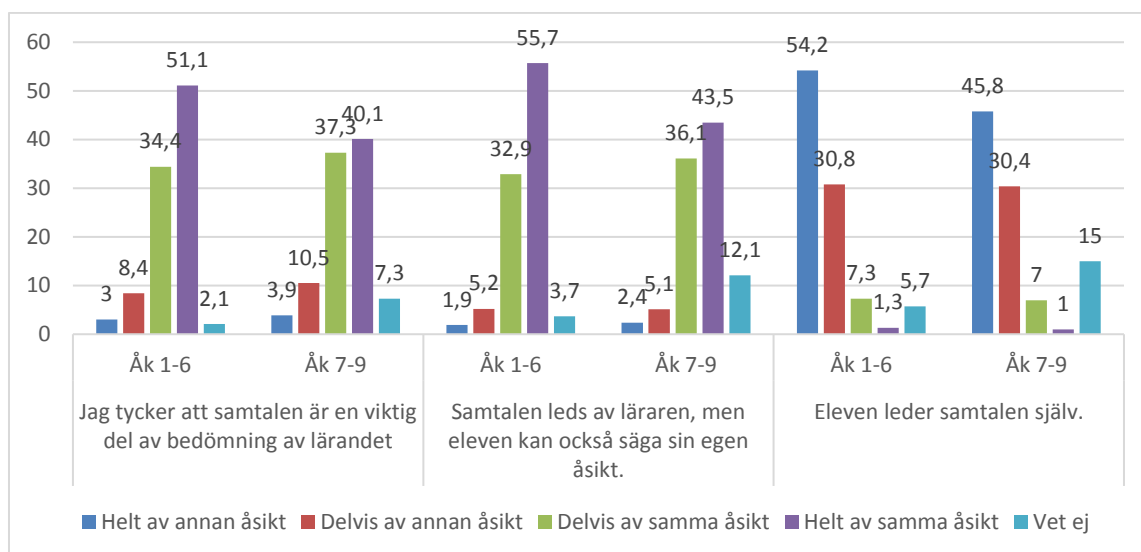
som leder samtalet. Var sjätte av alla föräldrar med barn i åk 7–9 kunde inte säga huruvida barnet leder bedömningssamtalet. (Figur 11).

Cirka 60 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 respektive åk 7–9 var helt eller delvis av samma åsikt om att samtalen fokuserar på utvärdering av elevens prestationer, medan nästan 80 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och 65 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 ansåg att samtalen fokuserar på utvecklingen av barnets lärande. Nästan 80 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och cirka 65 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 ansåg att bedömningssamtalen är uppmuntrande och fokuserar på barnets starka sidor. Endast cirka 15 procent av alla föräldrar upplevde att bedömningssamtalen fokuserar alltför mycket på barnets utmaningar. (Figur 11a).

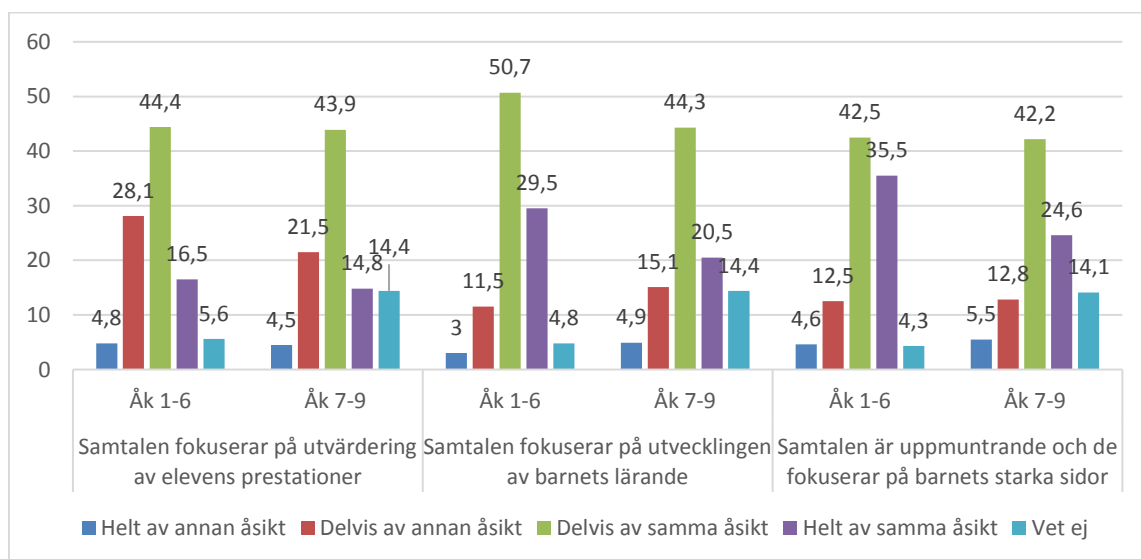
Knappt hälften av föräldrarna svarade att de har möjlighet att delta i bedömningssamtal i skolan på arbetstid (på dagen) och cirka hälften sade att skolan också erbjuder samtalstider efter kl. 16. Cirka en femtedel av föräldrarna med barn i åk 1–6 och drygt en fjärdedel av föräldrarna med barn i åk 7–9 kunde inte säga om skolan också erbjuder samtalstider efter kl. 16. Drygt hälften av föräldrarna med barn i åk 1–6 och cirka 35 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 sade att de kunnat förbereda sig för samtalen t.ex. genom att svara på frågor på en blankett. Över 80 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och cirka 75 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 upplevde att läraren också lyssnar på deras åsikter under samtalen. (Figurerna 11b och 11 c).

Flickornas och pojkarnas föräldrar gav mycket likartade svar på påståendena. Endast påståendet om att bedömningssamtal fokuserar för mycket på barnets utmaningar delade föräldrarnas åsikter något. En femtedel av föräldrarna till pojkar i åk 1–6 till pojkar och drygt en fjärdedel av föräldrarna till pojkar i åk 7–9 var antingen delvis eller helt av samma åsikt om att bedömningssamtalen fokuserar för mycket på barnets problem. Något fler än var tionde förälder till flickor i åk 1–6 och knappt en femtedel av föräldrarna till flickor i åk 7–9 ansåg att bedömningssamtalen fokuserar på barnets problem.

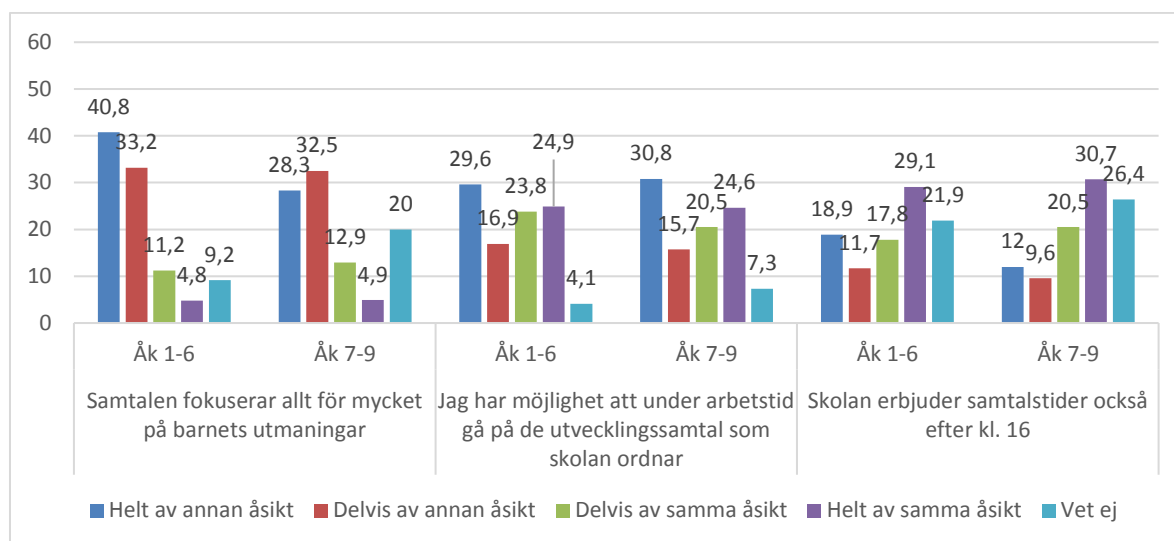
Figur 11. Ta ställning till följande påståenden om bedömnings- och utvecklingsamtalen (%)

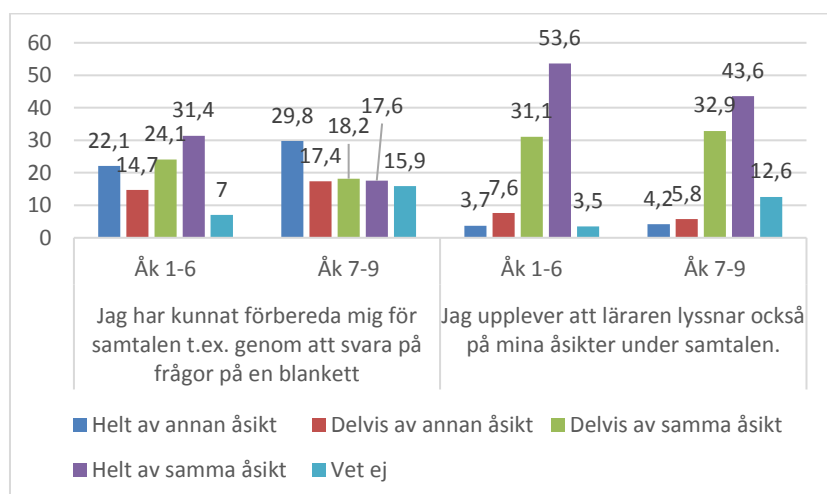
Figur 11a. Ta ställning till följande påståenden om bedömnings- och utvecklingsamtalen (%)

Figur 11b. Ta ställning till följande påståenden om bedömnings- och utvecklingsamtalen (%)

Figur 11c. Ta ställning till följande påståenden om bedömnings- och utvecklingsamtalen (%)

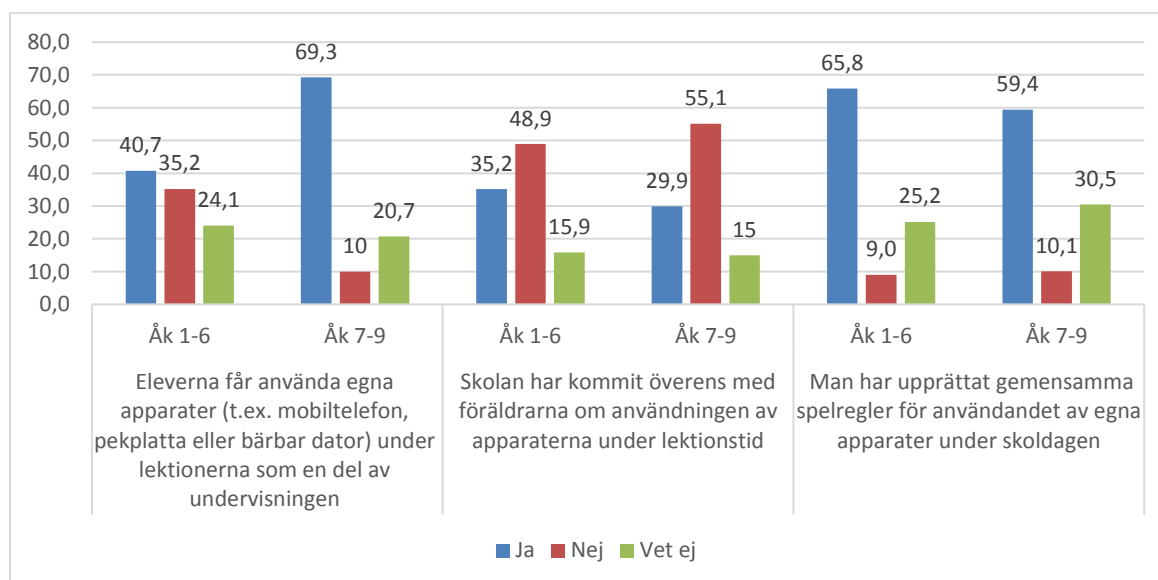
Användningen av digitala apparater i skolan

Användningen av digitala apparater i skolorna har ökat med åren. I enlighet med läroplansgrunderna och Utbildningsstyrelsens anvisningar ska skolan komma överens om användningen av elevens egna apparater på lektionerna med föräldrarna. Cirka 40 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och nästan 70 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 svarade att eleverna får använda sina egna digitala apparater (t.ex. mobiltelefoner, pektdatorer eller bärbara datorer) på lektionerna. Drygt en tredjedel, dvs 35 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och endast cirka 10 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 svarade att eleverna inte får använda sin egen utrustning på timmarna. Trots det meddelade endast cirka 35 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och 29 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 att skolan kommit överens om användningen av elevernas egen utrustning med föräldrarna, och

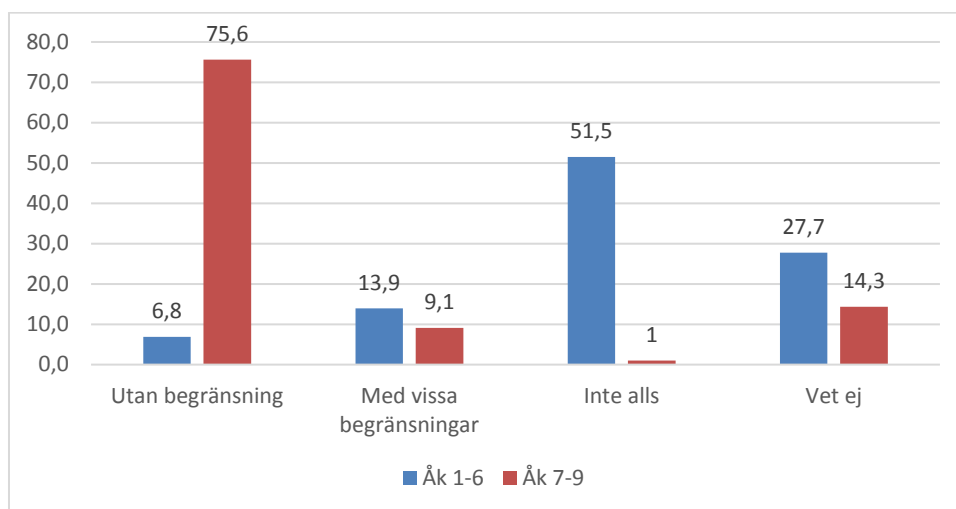
cirka 60 procent meddelade att skolan gjort upp gemensamma spelregler för användningen av it-utrustning. Nästan 25 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och 20 procent med barn i åk 7–9 svarade att de inte kan säga om eleverna får använda sina egna apparater på lektionerna. Cirka 15 procent av föräldrarna var inte medveten om huruvida skolan kommit överens med föräldrarna om användningen av elevernas egna apparater, och 25 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och 30 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 kunde inte säga om gemensamma spelregler gjorts upp om användningen av elevernas egna apparater. (Figur 12).

Av föräldrarna med barn i åk 7–9 svarade över 75 procent och endast knappt 7 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 svarade att eleverna får använda sina mobiltelefoner fritt på rasterna, och drygt 10 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och knappt 10 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 meddelade att de får användas med vissa begränsningar. Över hälften av föräldrarna med barn i åk 1–6 svarade att mobiltelefoner inte får användas alls på rasterna. Endast 1 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 svarade att eleverna inte alls får använda mobiltelefoner på rasterna. (Figur 13).

Figur 12. Användningen av elevernas egna digitala apparater i skolan (%)

Figur 13. Eleverna får använda sina mobiltelefoner på rasterna (%)

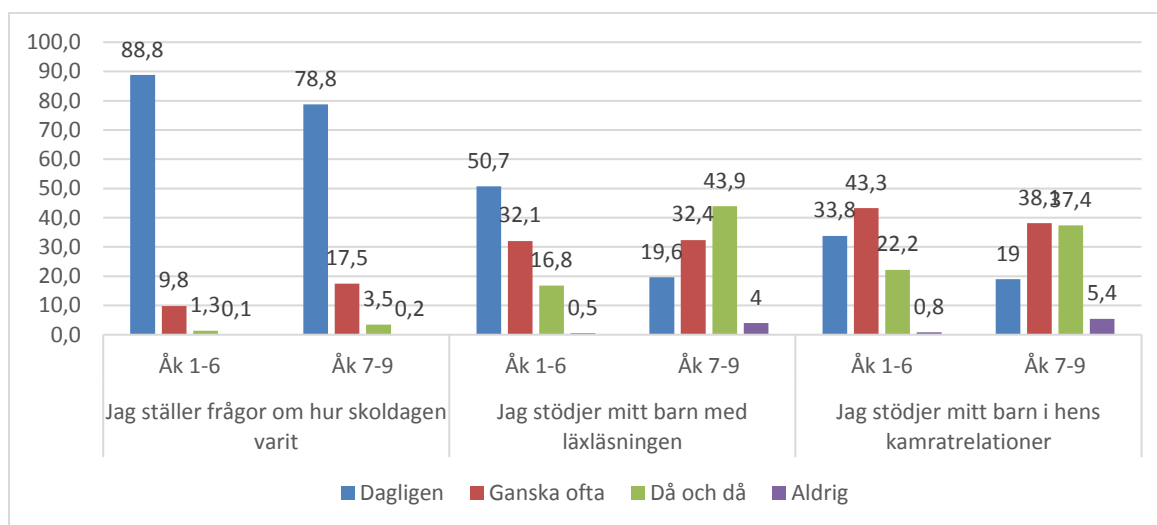

Användningen av digitala apparater i skolan delade föräldrarnas åsikter starkt. Många ansåg att användningen av digitala apparater är tidsenligt och mycket bra, och att det är nödvändigt med tanke på barnets framtid. Många upplevde att det genom datateknik är möjligt att göra skolans undervisningsmetoder modernare och att också förstärka barnets lärande på egen hand. Å andra sidan var många föräldrar kritiska till användningen av digitala utrustningar i skolan och beredda att helt förbjuda användningen av dem i skolan, eftersom de upplevde att barnen tillbringar en stor del av sin fritid med digitala apparater. Ganska många ansåg att det är bra att digitala apparater används i undervisningen men var beredda att helt förbjuda användningen av dem på rasten.

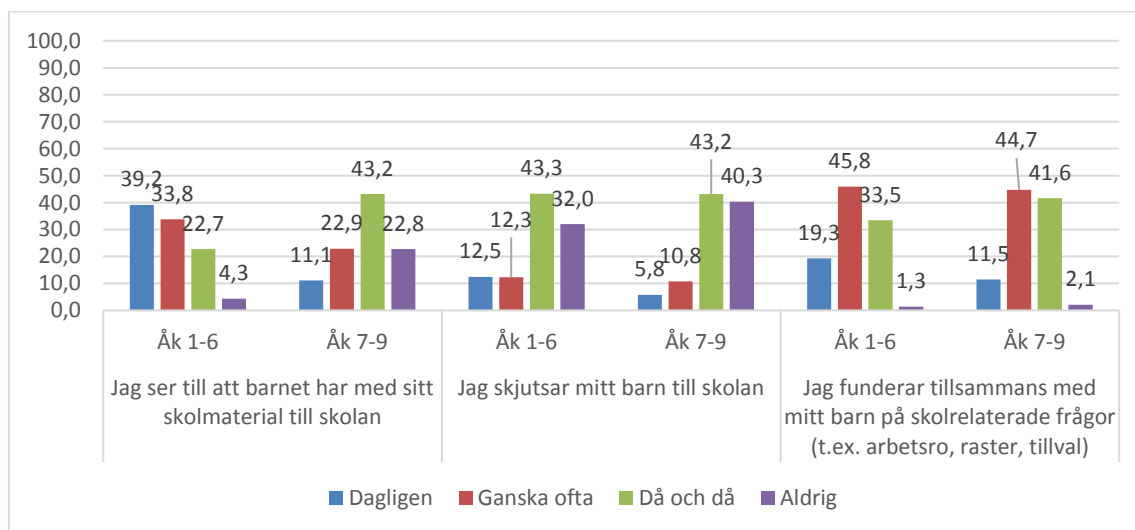
Föräldrarnas delaktighet i barnens skolgång

Det är av största vikt för barnets lärande och trivsel i skolan att föräldrarna visar intresse för barnets skolgång. Nästan alla föräldrar som besvarade enkäten svarade att de frågar barnet hur skoldagen varit antingen dagligen eller ganska ofta. Hälften av föräldrarna med barn i åk 1–6 och cirka en femtedel av föräldrarna med barn i åk 7–9 stödjer sina barn med läxläsningen dagligen, och cirka en tredjedel att de gör det ganska ofta. Drygt en tredjedel av föräldrarna med barn i åk 1–6 och cirka en femtedel av föräldrarna med barn i åk 7–9 stödjer sitt barn i hans kamratrelationer dagligen. Cirka 40 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och drygt 10 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 ser till att barnet har med sitt skolmaterial till skolan varje dag och drygt 10 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och cirka 6 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 skjutsar sitt barn till skolan varje dag. Två tredjedelar(cirka 60 %) av föräldrarna diskuterade frågor som gällde skolgången tillsammans med barnet dagligen eller ganska ofta. (Figurerna 14 och 14a).

Figur 14. På vilket sätt är du som förälder delaktig i ditt barns skolgång? (%)

Figur 14a. På vilket sätt är du som förälder delaktig i ditt barns skolgång? (%)

Föräldrarna tillfrågades också på vilket annat sätt de är delaktiga i barnets skolgång. Väldigt många föräldrar svarade att de hjälper sitt barn med allt som de behöver hjälp med i fråga om både skolgången och fritiden. Många nämnde att de har en aktiv växelverkan med skolan i frågor som gäller barnet och en del meddelade också att deras deltagande i föräldraföreningens verksamhet är ett sätt att vara med i barnets skola. En del föräldrar att de hjälper sitt barn att förbereda sig för prov. Många föräldrar uppmuntran, lyssnande, frågor och samtal som sätt att vara delaktiga av barnets skolgång.

Elevvården och stödet till lärandet

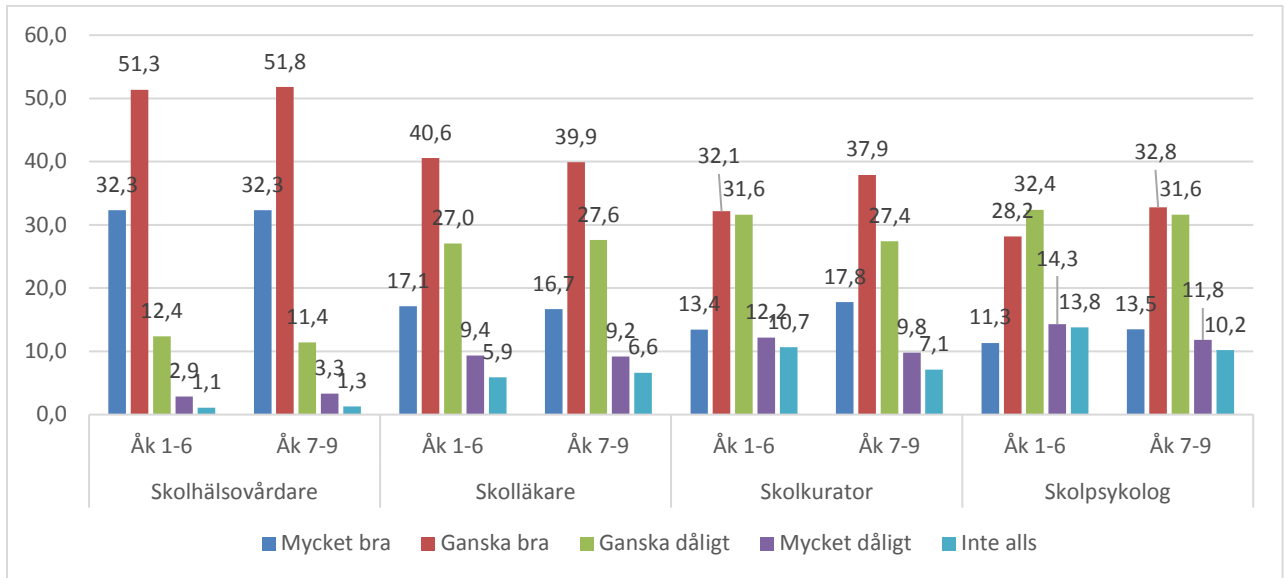
En elev har rätt till tillräckligt med stöd för sitt lärande och sin skolgång. Stödet ska erbjudas genast när det behövs och fortsätta så länge det finns behov. Med elevvård avses den verksamhet i skolan

som stödjer elevens hälsa och välmående. Alla vuxna i skolan är ansvariga att delta i elevvården, och den ska genomföras i samarbete med eleverna och föräldrarna. Elevvården jobbar främst förebyggande för att stärka och främja välmående i hela skolsamfundet. En elev har också rätt till individuell elevvård.

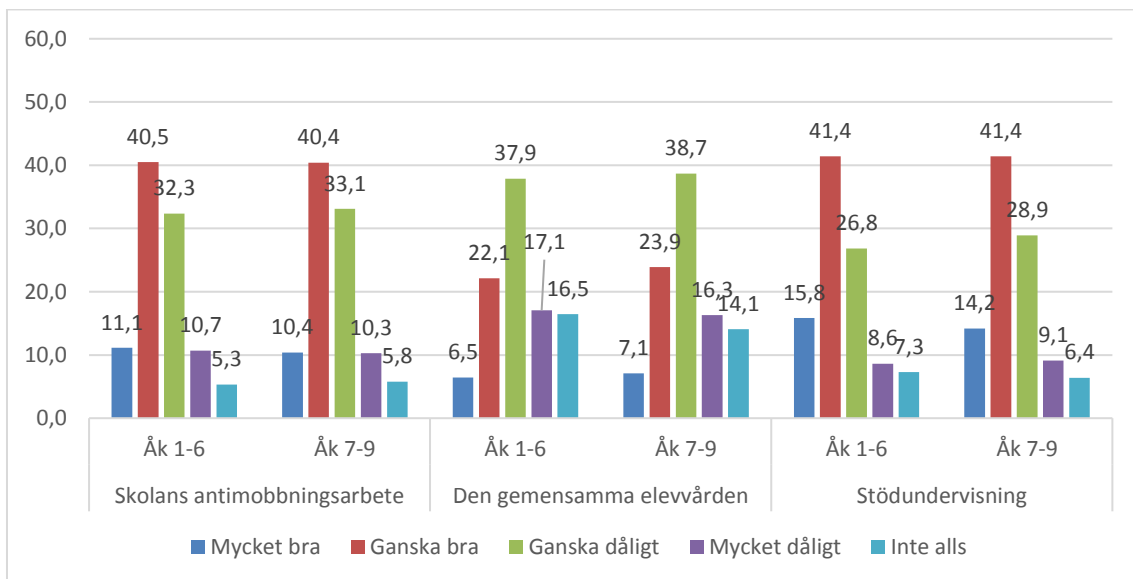
I Föräldrabarometern ställdes frågan hur väl föräldrarna känner till de former av stöd som används i barnets skola. De flesta föräldrarna verkar vara informerade om skolhälsovårdaren eftersom nästan 85 procent av dem kände till det stöd som skolhälsovårdaren erbjuder antingen ganska eller mycket bra. Även skolläkaren, stödundervisningen och speciallärares undervisning var mycket bekanta för föräldrarna eftersom drygt hälften av de svarande kände till verksamheten antingen ganska eller mycket bra. Minst kända av stödformerna var den gemensamma elevvården och trestegsstödet för barnets lärande och skolgång. Det här kan bero på att de är nya begrepp som introducerats med den nya elevvårdslagen och läroplanen och som föräldrarna inte känner igen från sin egen tid i skolan. Resultatet kan också peka på att skolan inte informerat föräldrarna om elevvården, och särskilt inte om innehållet av och syftet med den gemensamma elevvården och trestegsstödet för skolgången. (Figurerna 15, 15a och 15b).

Det fanns inga betydande skillnader mellan föräldrarna med barn i åk 1–6 och föräldrarna med barn i åk 7–9 fråga om hur väl de kände till de former av stöd som skolan erbjuder. Endast studiehandledningen var avsevärt mer bekant för föräldrar med barn i åk 7–9 än för föräldrar med barn i åk 1–6. Cirka två tredjedelar av föräldrarna till barn i åk 7–9 kände till studiehandledningen mycket eller ganska bra, medan endast cirka en tredjedel av föräldrarna till barn i åk 1–6 sade att de kände till verksamheten. Till detta torde bidra att studiehandledning är ett separat läroämne i åk 7–9 och eleverna i åk 7–9 får yrkesvalshandledning och stöd för att söka utbildningsplatser i andra stadiet.

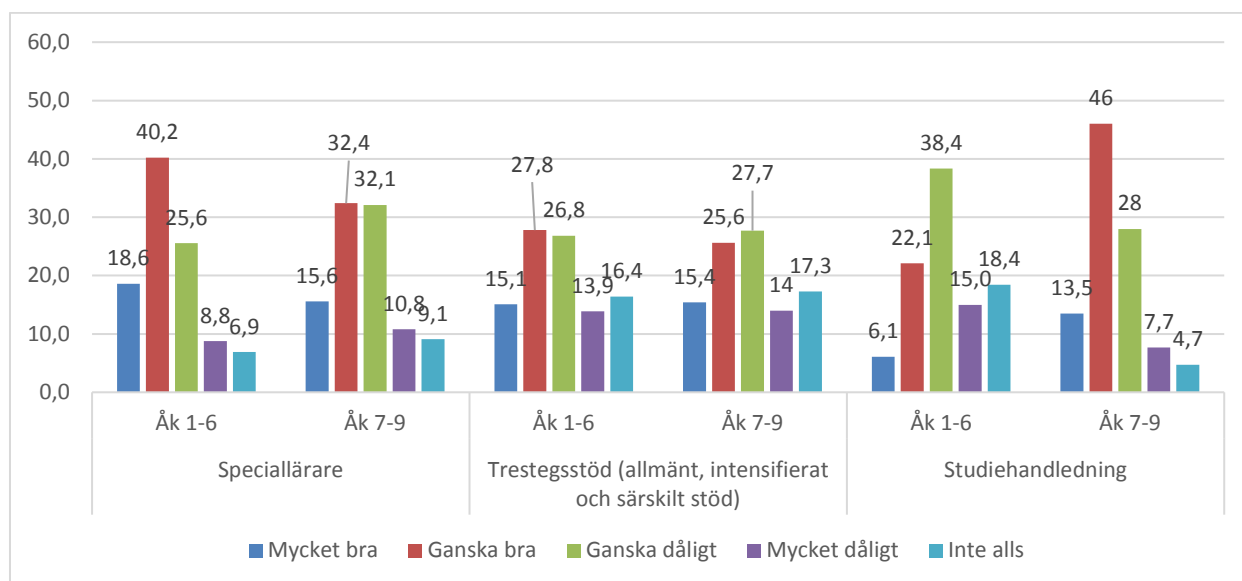
Figur 15. Hur bra känner du till de olika former av stöd som skolan kan erbjuda ditt barn eller er familj? (%)

Figur 15a. Hur bra känner du till de olika former av stöd som skolan kan erbjuda ditt barn eller er familj? (%)

Figur 15b. Hur bra känner du till de olika former av stöd som skolan kan erbjuda ditt barn eller er familj? (%)

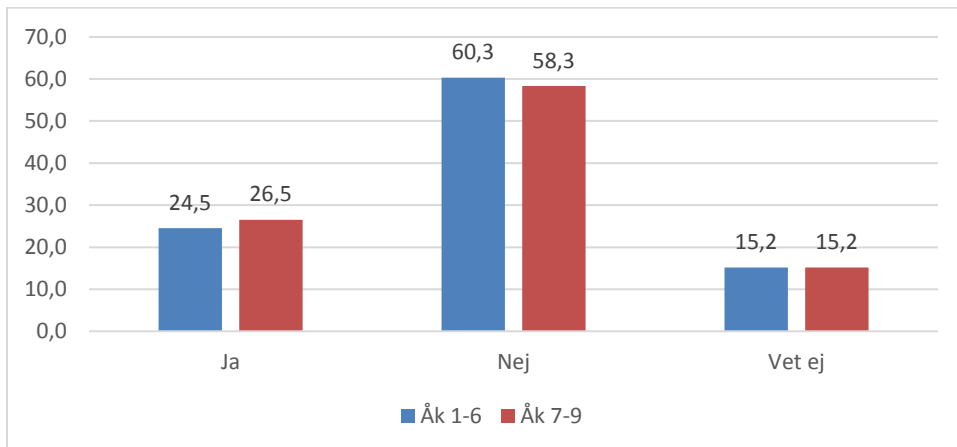
Föräldrarna tillfrågades på vilket sätt de vill vara med och stödja barnens välmående i skolan. Nästan 6 000 föräldrar svarade på frågan. Enligt dem var de viktigaste sätten att stödja barnens välmående att ha en öppen dialog med barnets skola och lärare, vara närvarande i barnets vardag, uppmuntra och lyssna på barnet och visa intresse för barnets skolgång. Verksamhet i föräldraföreningen, föräldrakvällar och evenemang som föräldraföreningen ordnar nämndes som andra sätt att stödja barnens välmående i skolan.

Problem med inomhusluften i skolan

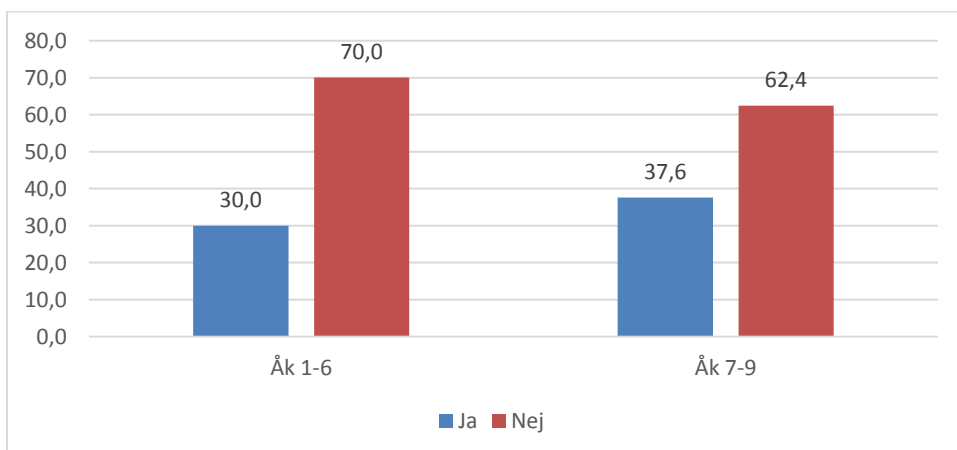
Problem med inomhusluften i offentliga byggnader, även i skolor, har ökat under de senaste årtiondena. I de allvarigaste fallen har detta orsakat betydande hälsoolägenheter för dem som vistas i lokalerna. Dålig inomhusluft kan ta sig uttryck bl.a. i form av trötthet, vilket kan ha en negativ inverkan på barnets skolarbete och i sista hand även på inlärningsresultaten.

En fjärdedel av de föräldrar som svarat på barometern meddelade att det förekommit problem med inomhusluften i barnets skola. Av dem sade cirka en tredjedel att barnet haft symtom på grund av problem med inomhusluften i skolan (802 i skolan för åk 1–6, 428 barn i skolan för åk 7–9). Nästan hälften av dem som svarade att det förekommit problem med inomhusluften i skolan meddelade att det blivit nödvändigt att göra specialarrangemang i barnets skola på grund av problemen med inomhusluften, även om deras eget barn inte skulle ha fått symtom på grund av inomhusluften. Av de fritt formulerade svaren framgår att de vanligaste åtgärderna var att man flyttade till andra lokaler eller att skolan eller enskilda klassrum renoverades. (Figurerna 16, 17 och 18).

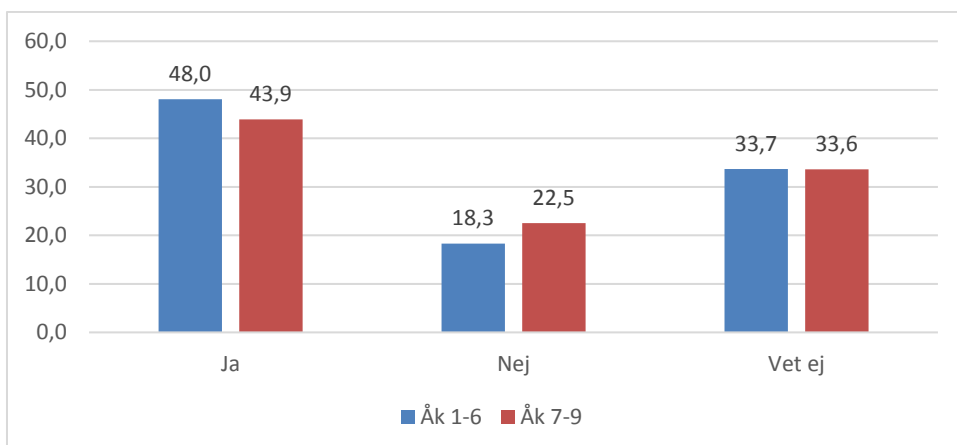
Figur 16. Har inomhusluften i ditt barns skola orsakat problem under det senaste året? (%)

Figur 17. Barnets symptom på grund av problem med inomhusluften (av dem som meddelade att det förekom problem med inomhusluften i skolan) (%)

Figur 18. Har man varit tvungen att göra specialarrangemang pga. dålig inomhusluft? (%)

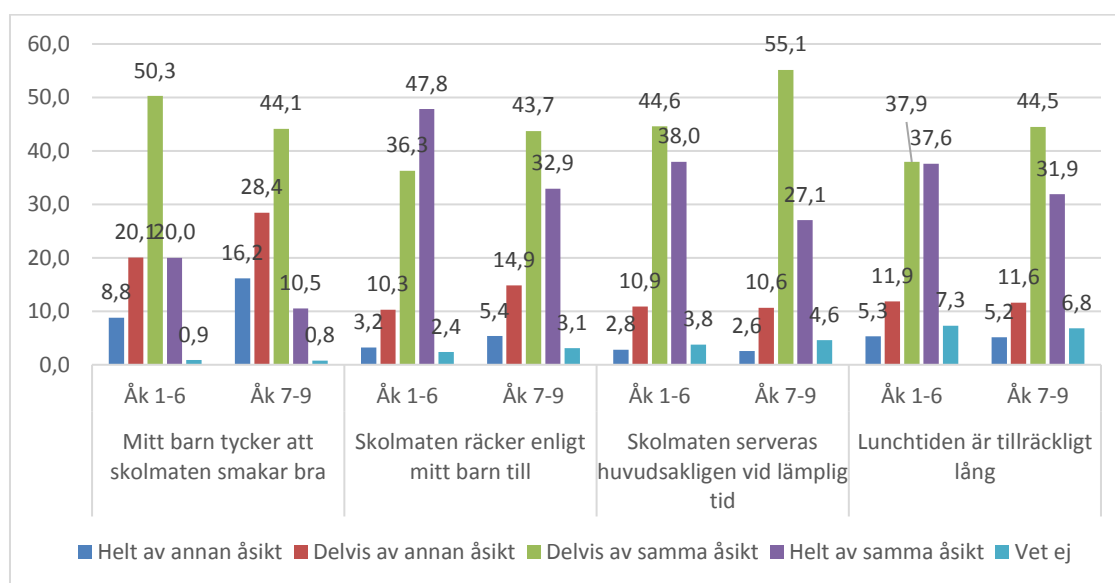
Skolmaten

Skolmaten är ett viktigt element när det gäller att befrämja välmåendet i skolan. I bästa fall kan skolmaten göra skoldagen trevligare och trivsammare, öka elevernas positiva attityd till skolan och förbättra skolresultaten. Utbildningsstyrelsens, Statens näringsdelegations och Institutet för hälsa och välfärd THL:s nya rekommendation om skolmaten ger riktlinjerna för genomförandet av skolbetspisningen. Enligt rekommendationen ska skollunchen täcka cirka en tredjedel av barnets dagliga energibehov, medan hemmet står för resten. Rekommendationerna understryker hur viktigt det är med samarbetet mellan hemmet och skolan när det gäller att ordna skolbetspisningen, och föräldrarna uppmuntras att prata positivt om skolmaten.

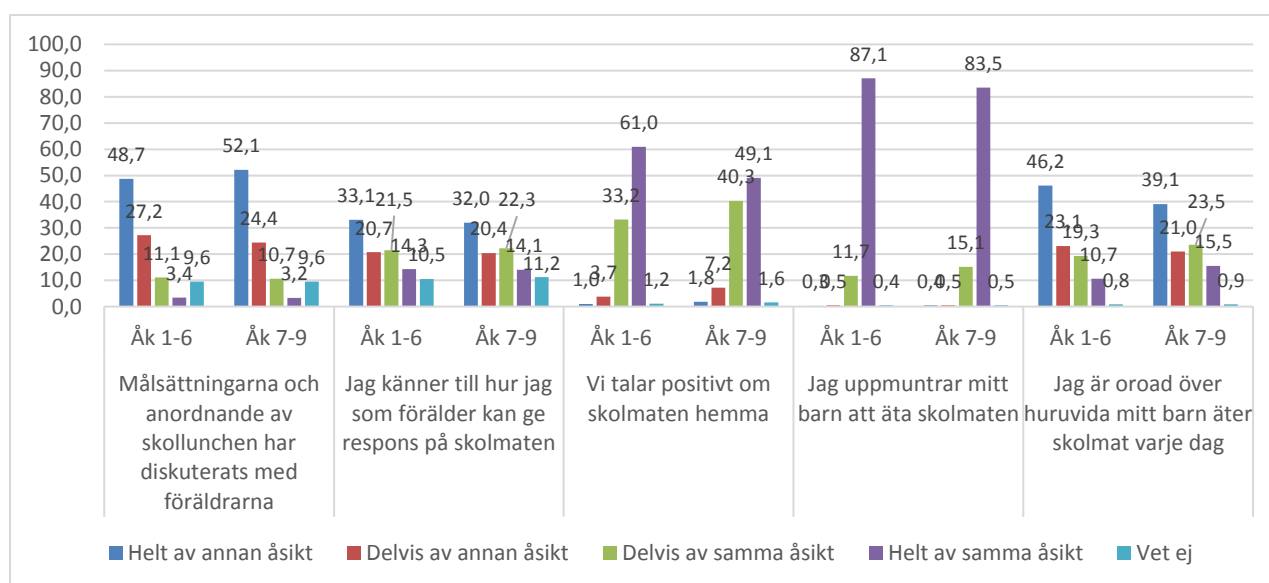
Föräldrarna ombads ta ställning till påståenden om skolmaten. Påståendena gällde skolmatens smaklighet och tillräcklighet, lunchtidens längd och tidpunkt, barnets vana att äta skolmat och föräldrarnas möjligheter att påverka skolbetspisningen.

Lite över 70 procent av föräldrarna till barn i åk 1–6 och cirka 50 procent av föräldrarna till barn i åk 7–9 svarade att barnet tycker att skolmaten smakar bra. Föräldrarna var i regel nöjda med hur skolmaten räcker till och med arrangemangen för lunchpausen. Nästan 90 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och 80 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 svarade att deras barn tycker att skolmaten räcker till och att lunchtiden i regel förlagts till en bra tidpunkt och är tillräckligt lång. (Figur 19). Däremot upplevde endast cirka 15 procent av föräldrarna att målen med och arrangemangen för skollunchen diskuterats med föräldrarna. Cirka 35 procent av föräldrarna meddelade att de vet hur de kan ge respons på skolmaten. Av alla föräldrar visste cirka 10 procent inte om skolan diskuterat skolmaten med föräldrarna eller hur de kunde ge respons på skolmaten. Nästan alla föräldrar meddelade att de pratade positivt om skolmaten med sina barn och 90 procent svarade att de uppmuntrar barnet att äta skolmaten. Cirka 30 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och 40 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 var oroad över huruvida deras barn äter skolmat varje dag. (Figur 19a).

Figur 19. Ta ställning till följande påståenden om skolmaten i ditt barns skola (%)

Figur 19a. Ta ställning till följande påståenden om skolmaten i ditt barns skola (%)

Samarbetet mellan hemmet och skolan

Föräldrarnas delaktighet i skolans verksamhet och dess utveckling är en central del av skolans verksamhetskultur. Samarbetet mellan hemmet och skolan sker både på individnivå och på kollektivnivå. Skolorna ska ta initiativ till samarbetet. Samarbetet mellan hemmet och skolan ska grunda sig på förtroende, jämlikhet och ömsesidig respekt.

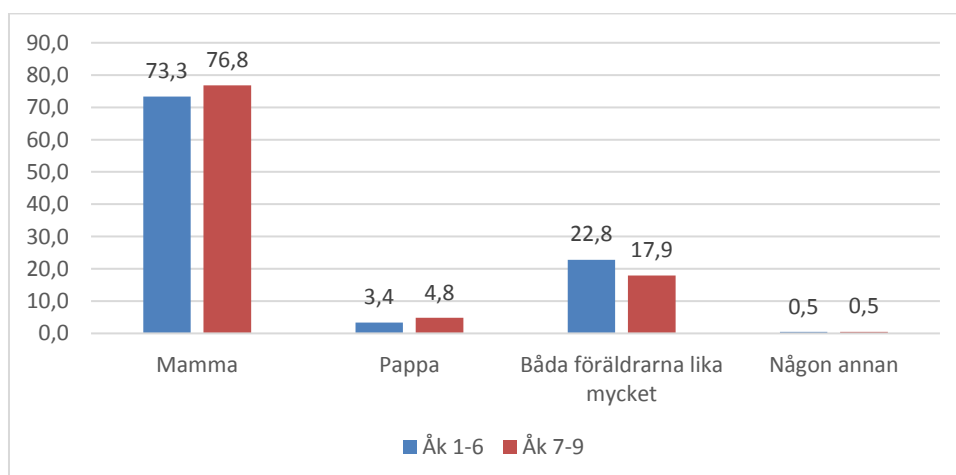
Vem i familjen sköter i första hand kontakten till skolan?

I de familjer som svarade på Föräldrabarometern var mamman i allmänhet den av föräldrarna som i första hand skötte kontakten till barnets skola (cirka 75 %). Endast 3,4 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och 4,8 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 meddelade att det är pappan som i första hand sköter kontakten till skolan. Av föräldrarna med barn i åk 1–6 svarade nästan 23 procent och av föräldrarna med barn i åk 7–9 nästan 18 procent att båda föräldrarna sköter kontakterna lika mycket. Cirka en halv procent svarade att det i första hand är någon annan som sköter kontakterna, till exempel en far- eller morförälder, ett äldre syskon eller föräldrarnas nya partner. (Figur 20).

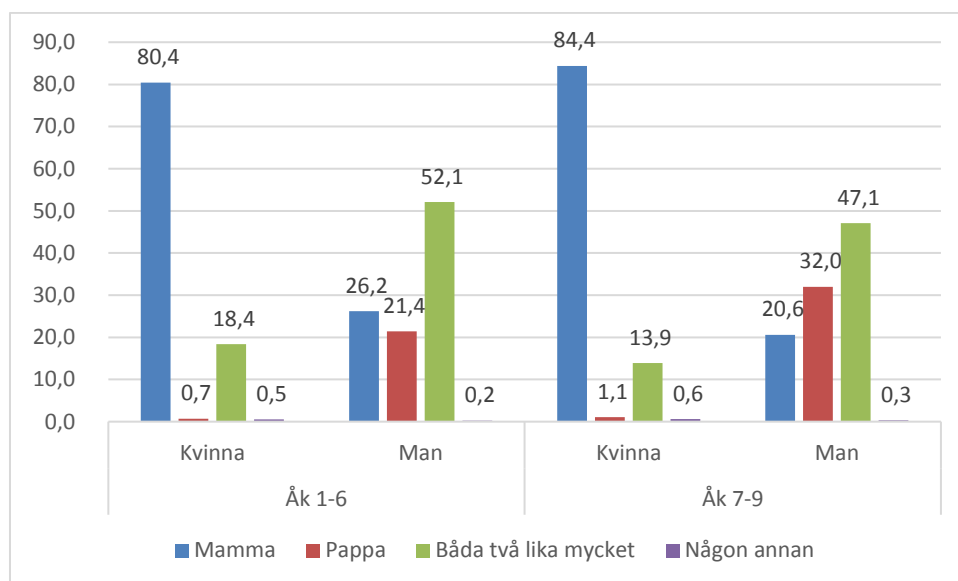
När man studerar svaren om vem som i första hand sköter skolkontakterna efter den svarandes kön, framgår det att drygt 80 procent av alla kvinnor som har barn i åk 1–6 eller i 7–9 anser att det är de själva i egenskap av mammor som i första hand sköter kontakterna till barnets skola. Endast cirka en procent av kvinnorna svarade att pappan är den som i första hand sköter kontakterna. Cirka 18 procent av kvinnorna med barn i åk 1-6 och 14 procent i åk 7-9 svarar att båda föräldrarna sköter kontakterna lika mycket. Cirka en fjärdedel av papporna med barn i åk 1–6 och en femtedel av papporna med barn i åk 7–9 sade att det är mamman i familjen som i första hand sköter kontakterna till skolan. Av papporna med barn i åk 1–6 svarade dryga 20 procent och 32 % av papporna med barn i åk 7–9 svarade att det är de själva som i första hand håller kontakt till skolan. Över hälften av papporna med barn i åk 1–6 och nästan hälften av papporna med barn i åk 7–9 svarade däremot att båda föräldrarna sköter kontakterna till skolan lika mycket.

De män som svarat på enkäten är sannolikt just från de familjer där pappan har en mer aktiv roll i riktning mot skolan eller där båda föräldrarna sköter kontakterna lika mycket. (Figur 20a)

Figur 20. Vem sköter i första hand kontakten till skolan? (%)

Figur 20a. Vem sköter i första hand kontakten till skolan? (Efter den svarandes kön) (%)

Samarbetet mellan hemmet och skolan

Största delen av alla föräldrar som svarade på Föräldrabarometern verkade vara rätt nöjda med samarbetet mellan hemmet och skolan. Nästan 90 procent av de svarande upplevde att skolan ser samarbetet mellan hemmet och skolan som viktigt, och cirka 70 procent svarade att skolans rektor visar tydligt med sina handlingar att föräldrar är en viktig samarbetspart. Däremot meddelade endast cirka 30 procent att skolan reserverar tid på föräldramötena för att föräldrarna ska bli bekanta med varandra. (Figur 21).

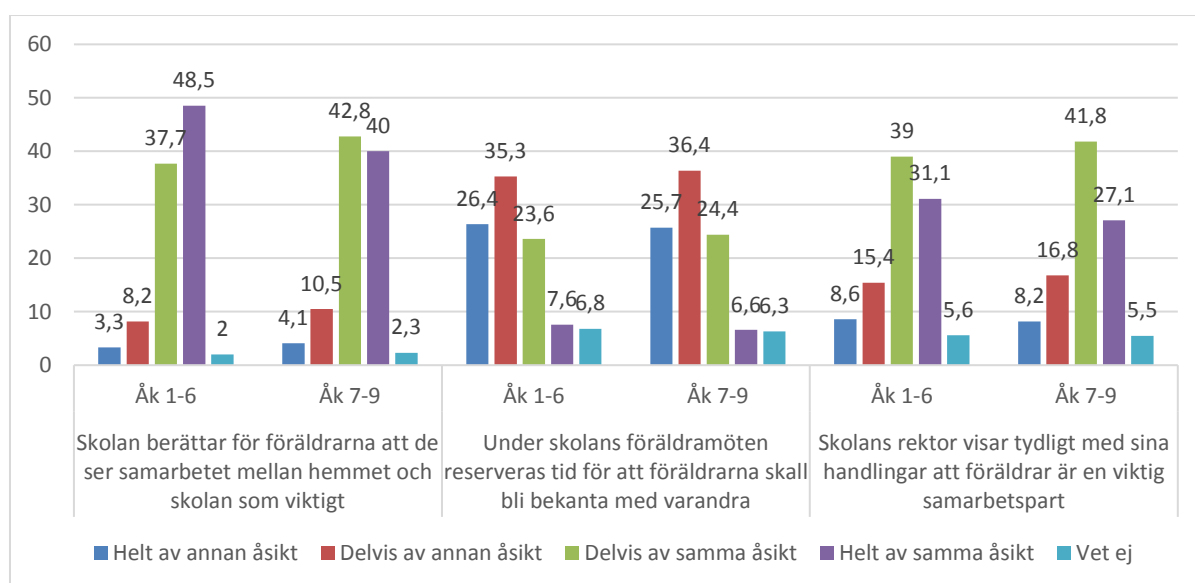
Nästan 80 procent av föräldrarna svarade att skolan uppmuntrar föräldrarna att hålla kontakt med skolan, men endast 30 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och drygt 20 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 upplevde att skolan uppmuntrar föräldrar att besöka skolan under skoldagen. Drygt 10 procent av de svarande kunde inte ta ställning till påståendet om skolan uppmuntrar föräldrar till att besöka skolan under skoldagen. Drygt 50 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och knappt 50 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 upplevde att skolan lyssnar på föräldrarnas åsikter och är öppen för utvecklingsförslag från föräldrarna. En femtedel (19,9 %) av föräldrarna med barn i åk 1–6 och en fjärdedel (24,3 %) av föräldrarna med barn i åk 7–9 kunde däremot inte ta ställning till det här påståendet. (Figur 21a).

Största delen av föräldrarna var också belåtna med den information och respons som de får från skolan. Cirka 70 procent av de svarande upplevde att de får tillräckligt med information om barnets skolgång av lärarna, och nästan 80 procent av föräldrarna meddelade att de får positiv respons på sitt barn av läraren. Ömsesidigt förtroende är en grundläggande förutsättning för samarbetet mellan hemmet och skolan, och över 80 procent av föräldrarna meddelade att de känner förtroende för barnets skola och lärare. En nästan lika stor andel upplevde att de är delaktiga i sitt barns skolgång.

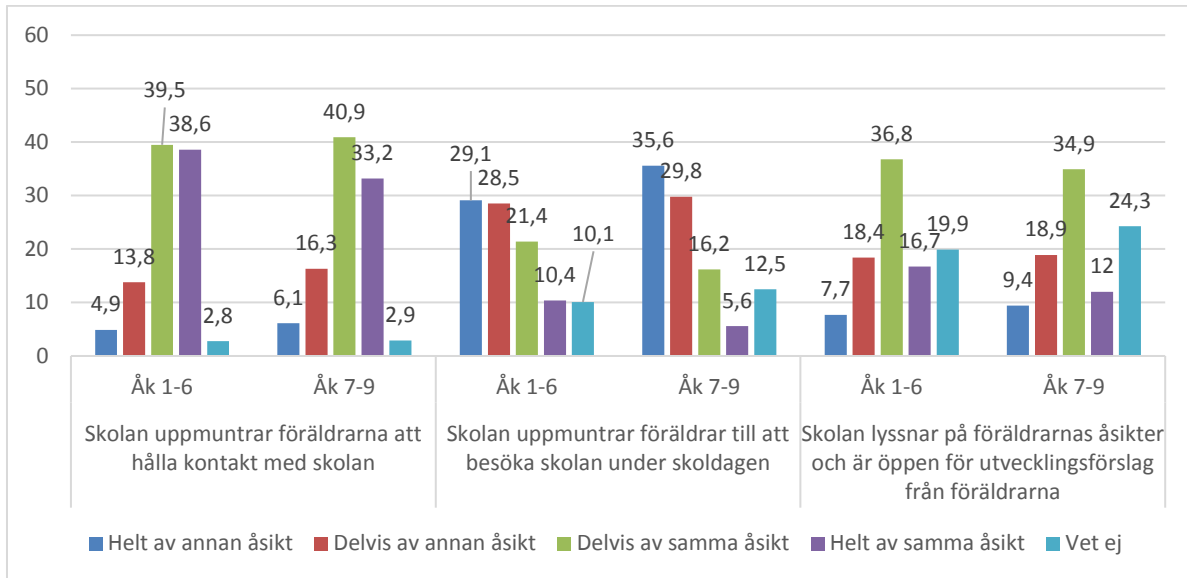
Knappt hälften av de svarande upplevde att de får konkreta tips från skolan om hur de kan stödja sitt barns skolgång som föräldrar. (Figur 21b och 21c).

I fråga om två påståenden fanns det skillnader i svaren av flickornas och pojkarnas föräldrar. Föräldrarna till flickor i både åk 1–6 och åk 7–9 var oftare helt av samma åsikt om att de får positiv respons på sitt barn av läraren än föräldrarna till pojkar. Totalt 42,7 procent av föräldrarna till flickor i åk 1–6 och 42,4 procent av föräldrarna till flickor i åk 7–9 sade att de får positiv respons på sitt barn av läraren. Drygt en tredjedel av föräldrarna till pojkar i åk 1–6 respektive åk 7–9 var av helt samma åsikt med påståendet om positiv respons.

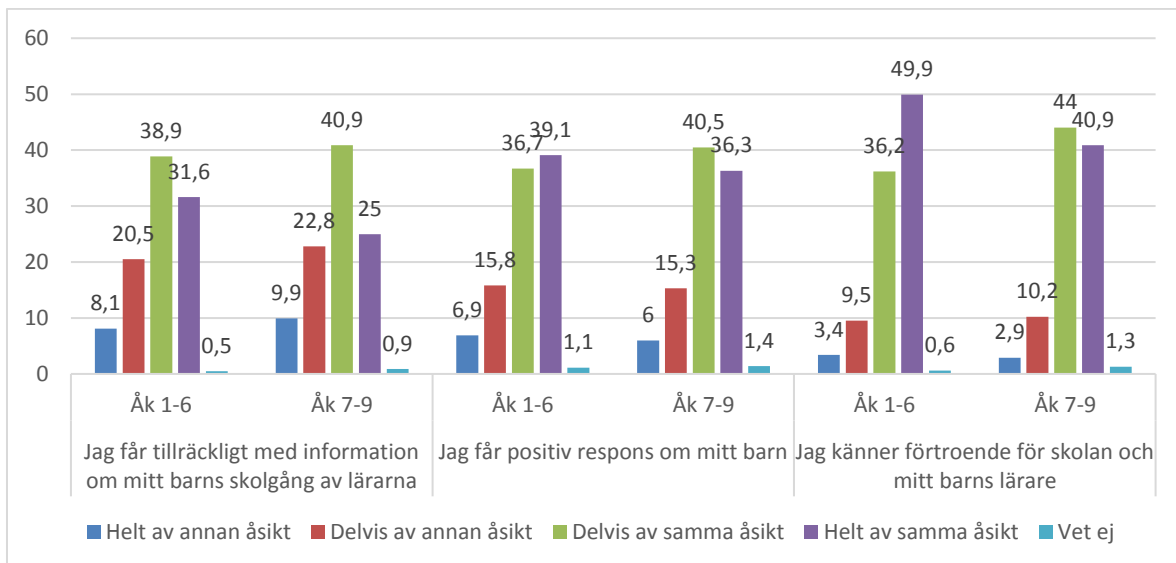
Figur 21. Ta ställning till följande påstående gällande samarbetet mellan hemmet och skolan (%)

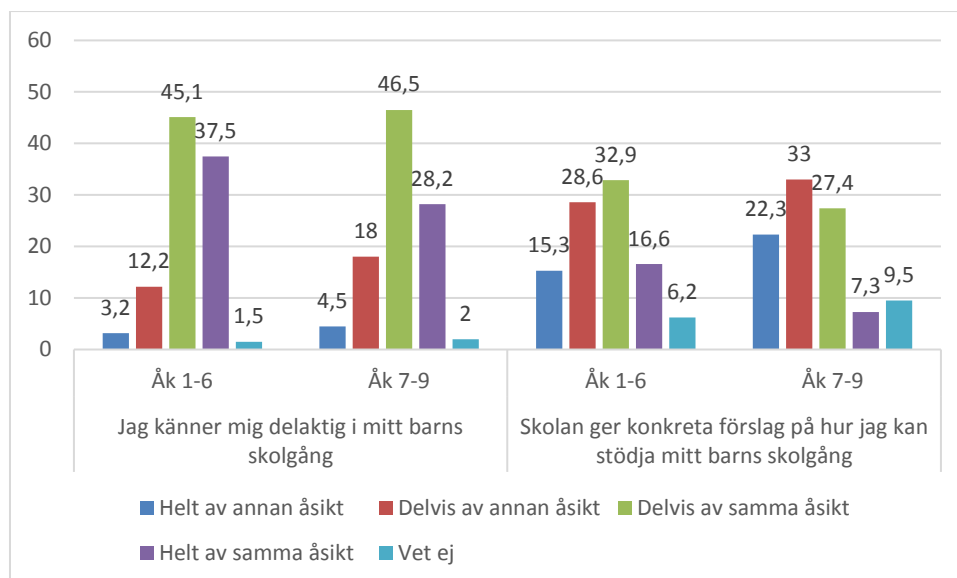
Figur 21a. Ta ställning till följande påstående gällande samarbetet mellan hemmet och skolan (%)

Figur 21b. Ta ställning till följande påstående gällande samarbetet mellan hemmet och skolan (%)

Figur 21c. Ta ställning till följande påstående gällande samarbetet mellan hemmet och skolan (%)

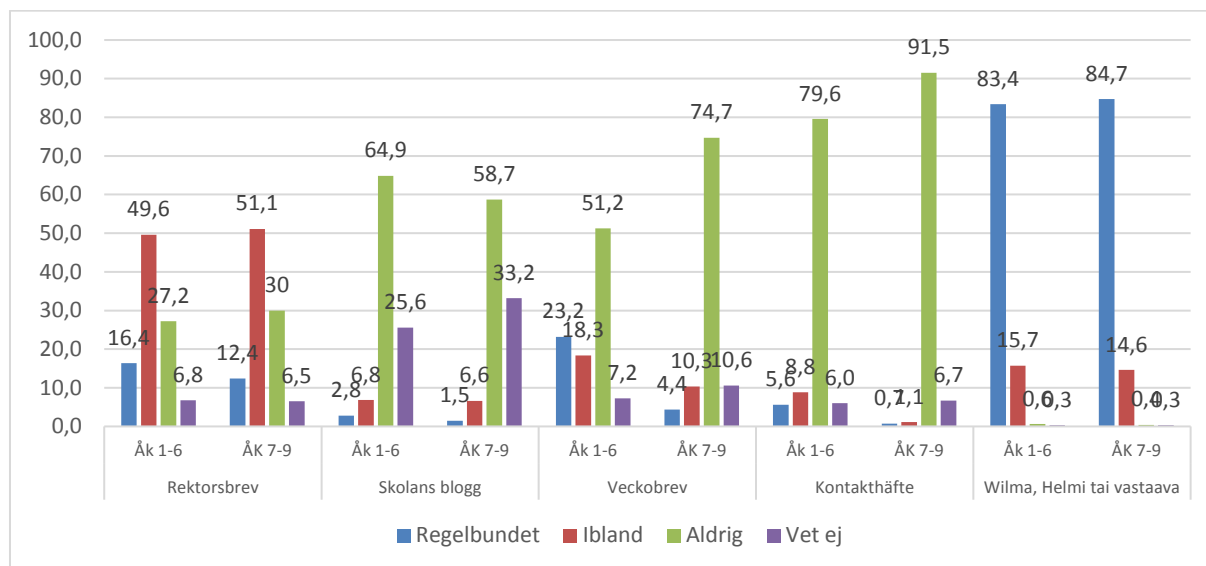
I svaren på de öppna frågorna om samarbetet mellan hemmet och skolan efterlyste en del föräldrar mer samarbete mellan hemmet och skolan, medan andra upplevde att det finns tillräckligt eller alldeles för mycket med samarbete. En del föräldrar tycker att man nog berömmar gott samarbete mellan hemmet och skolan och uppmuntrar till det, samtidigt som samarbetet i praktiken ofta endast handlar om att föräldrarna ser till att barnet kommer till skolan och har det nödvändiga skolmaterialet med sig. Många föräldrar efterlyste mer respons och information om vardagen och verksamheten i skolan. Andra föräldrar var däremot till och med mycket nöjda med den mängd respons och information som de får.

Kommunikationen mellan hemmet och skolan

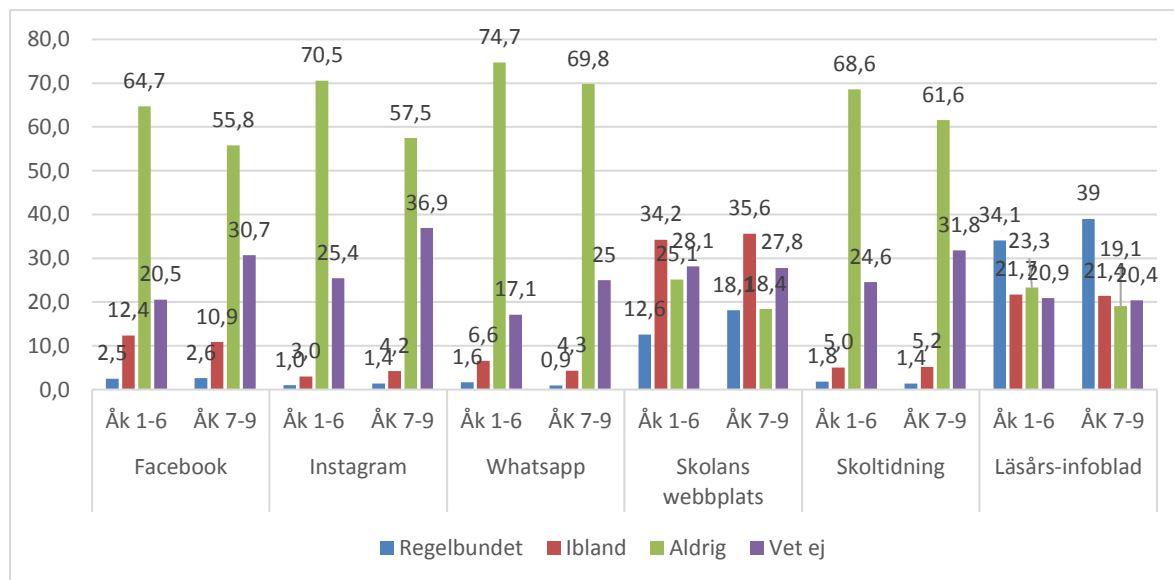
Ömsesidig kommunikation är en viktig del av samarbetet mellan hemmet och skolan. I Föräldrabarometern tillfrågades föräldrarna vilka kanaler skolan använder för att informera hemmet om skolans verksamhet. Den överlägset viktigaste kommunikationskanalen var det elektroniska kommunikationsmedlet Wilma, Helmi eller motsvarande. Nästan alla svarande berättade att skolan använder denna kanal för att informera hemmen om verksamheten i skolan. Näst mest användes s.k. traditionella kanaler för kommunikationen, såsom rektorsbrev eller läsårs-infoblad (bägge cirka 60 %). I skolan för åk 1–6 är också veckobrevet en viktig kommunikationskanal eftersom cirka 40 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 svarade att de får information om verksamheten i skolan genom veckobrevet. Motsvarande siffra för åk 7–9 var cirka 15 procent. Nästan hälften svarade att skolan använder skolans webbplats i sin kommunikation. Bland de sociala medierna är Facebook den vanligaste kommunikationskanalen. Cirka 15 procent av föräldrarna sade att skolan använder Facebook regelbundet eller ibland i sin kommunikation om verksamheten i skolan. Knappt 10 procent av föräldrarna svarade att skolan använder en blogg för att informera föräldrarna. De övriga sociala mediernas andelar i skolans kommunikation var relativt små. Knappt 10 procent av skolorna använde Whatsapp eller Instagram. Kontakthäftet, som tidigare använts flitigt, verkar ha minskat i popularitet i

kommunikationen mellan hemmet och skolan, eftersom 10,8 procent av de svarande meddelade att skolan använder kontakthäftet regelbundet eller ibland i sin kommunikation med hemmet. (Figureorna 22 och 22a).

Figur 22. Vilka kanaler använder skolan för att informera om sin verksamhet? (%)

Figur 22a. Vilka kanaler använder skolan för att informera om sin verksamhet? (%)

Föräldrarna tillfrågades vilka andra kanaler skolan använder i sin verksamhet. I de fritt formulerade kommentarerna hänvisade föräldrarna ofta till de informationskanaler som nämns ovan. Många nämnde också barnet som förmedlare av information mellan hemmet och skolan. Vecko- och månadsbrev och infoblad nämndes ofta som kanaler som skolan använder för att informera föräldrarna. Enligt föräldrarna var också Wilma eller Helmi centrala kanaler, och många sade att alla

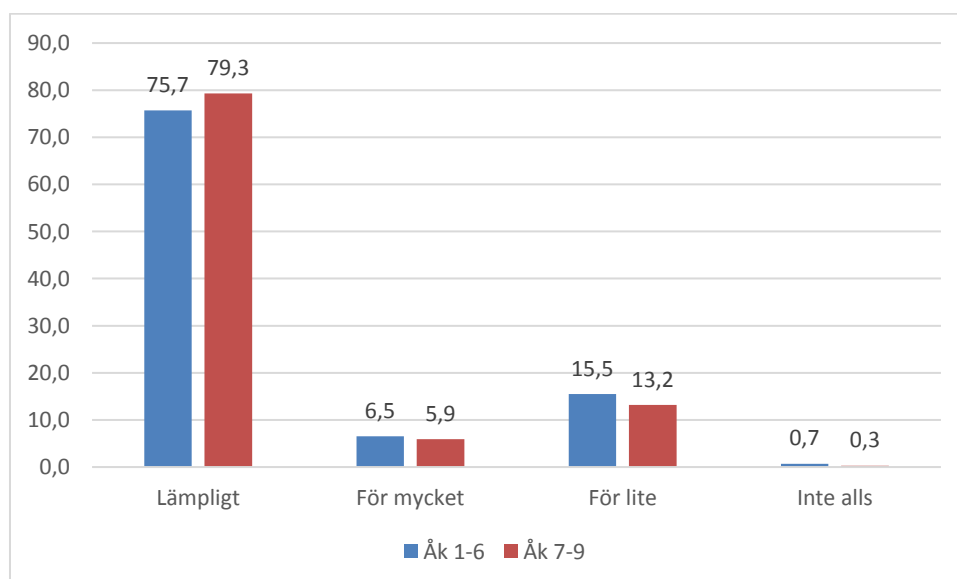
meddelanden från skolan kommer via dem. Skolorna förmedlade i viss mån också information via e-postsändlistor, samtal eller sms.

Den digitala kommunikationen mellan hemmet och skolan – Wilma/Helmi eller motsvarande

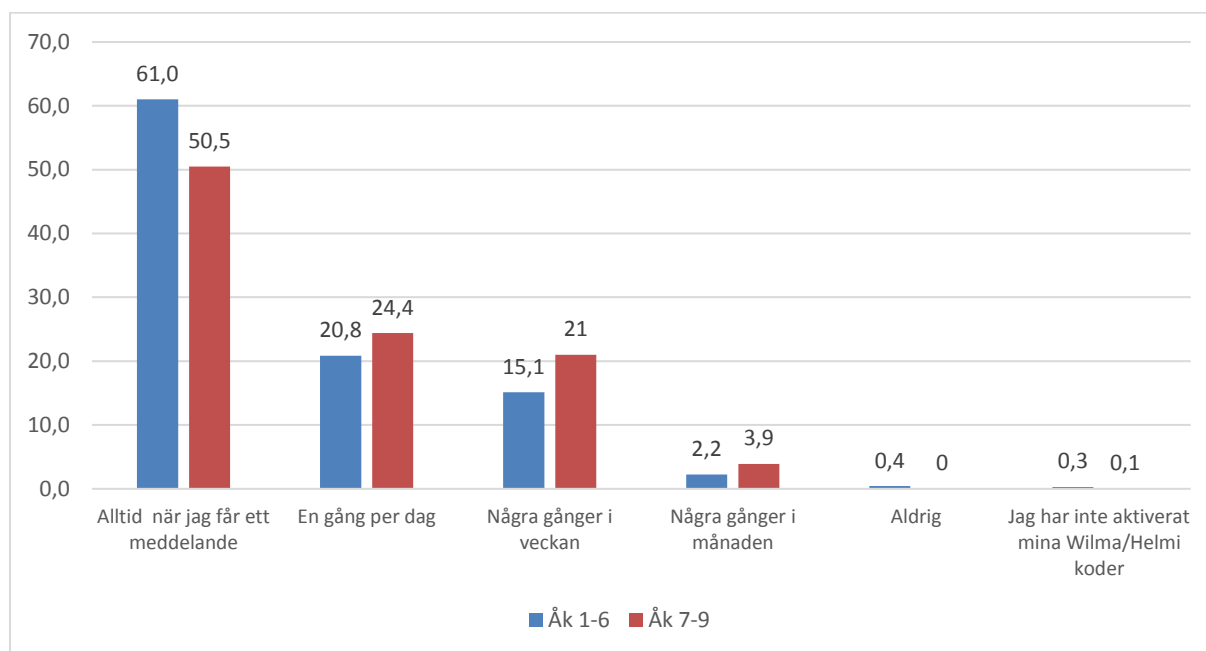
Det digitala kommunikationsmedlet Wilma (eller Helmi eller motsvarande) var den vanligaste kommunikationskanalen mellan hemmet och skolan. Över 75 procent av föräldrarna upplevde att skolan använder denna kanal i lämplig utsträckning. Cirka 15 procent upplevde att det används för lite och cirka 6 procent svarade att det digitala kommunikationsmedlet används för mycket. Under en procent av föräldrarna svarade att det digitala kommunikationsmedlet inte används alls.

Över 60 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och 50 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 meddelade att de loggar in i för att läsa meddelanden i Wilma/Helmi genast när de fått ett meddelande. Drygt 20 procent av föräldrarna med barn i åk 1-6 och nästan 25 procent med barn i åk 7-9 svarade att de läser meddelandena en gång per dag, cirka 15 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och drygt 20 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 meddelade att de läser meddelandena ett par gånger i veckan. Några procent av de svarande läste meddelandena några gånger i månaden. Endast 0,4 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och inga av föräldrarna med barn i åk 7–9 svarade att de aldrig läser meddelanden som kommer till Wilma, och endast några föräldrar hade inte aktiverat sina koder till Wilma eller Helmi. Endast en förälder svarade att hen inte kan läsa meddelandena eftersom hen saknar dator eller nätuppkoppling. (Bilderna 23 och 24).

Figur 23. I samarbete mellan hem och skola används digitala kommunikationsmedel (Wilma/Helmi) (%)

Figur 24. Jag loggar in på Wilma/Helmi eller motsvarande (%)

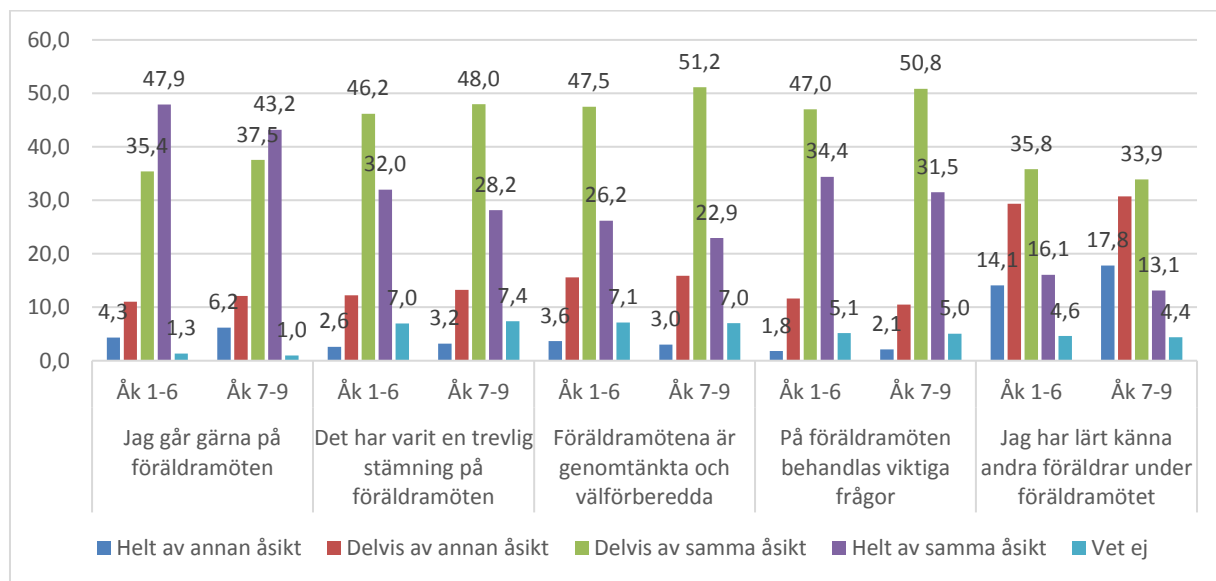

Föräldramöten

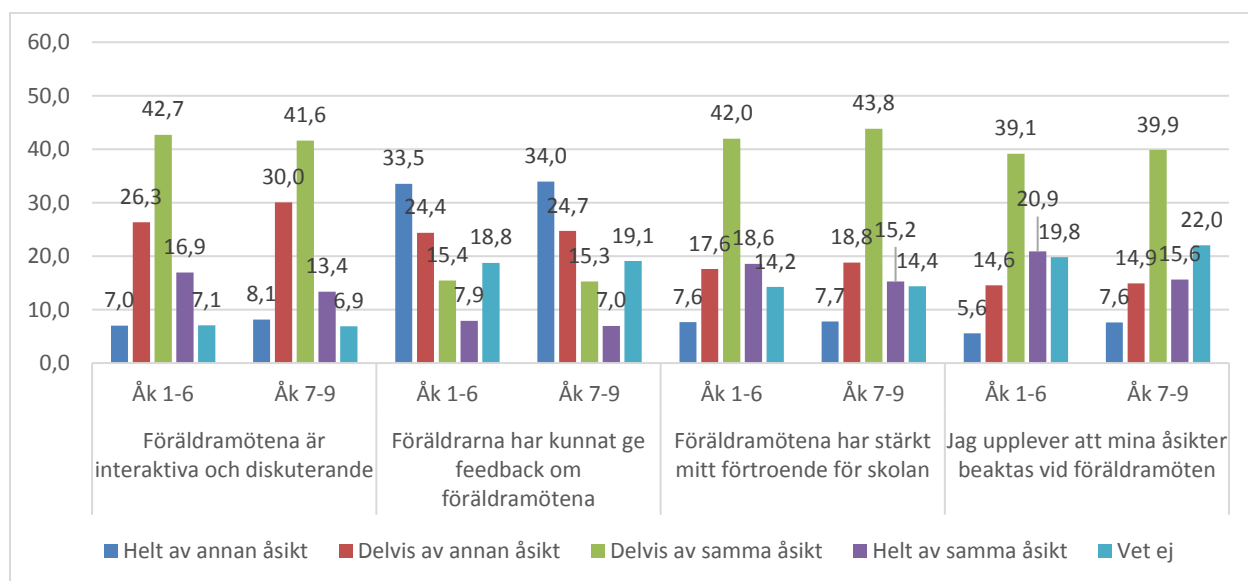
Föräldramöten är kanske det bäst kända sättet för möten mellan föräldrarna och skolans personal. Även föräldrarna verkade betrakta föräldramötena som en viktig kanal för växelverkan och samarbete mellan hemmet och skolan. Över 80 procent av föräldrarna svarade att de går gärna till föräldramötena och att de upplever att det har varit en trevlig stämning på föräldramötena. Cirka 80 procent av föräldrarna svarade att föräldramötena är genomtänkta och välförberedda och att viktiga frågor behandlas på dem. Drygt hälften av föräldrarna med barn i åk 1–6 och nästan hälften av föräldrarna med barn i åk 7–9 meddelade att de lärt känna andra föräldrar under föräldramöten. (Figur 25).

Närmare 60 procent av de svarande ansåg att föräldramötena var interaktiva och diskuterande. Cirka 60 procent av föräldrarna upplevde att föräldramötena stärkt deras förtroende för skolan men cirka 15 % av föräldrarna kunde inte ta ställning till denna fråga. Av föräldrarna med barn i åk 1–6 upplevde cirka 60 % och av föräldrarna med barn i åk 7–9 cirka 55 procent upplevde att deras åsikter beaktas vid föräldramötena, men var femte förälder (cirka 20 %) kunde inte säga om deras åsikter har beaktats vid föräldrakvällarna. Däremot svarade endast drygt 20 procent av föräldrarna att man bett om respons på föräldramöten av dem och cirka 20 procent kunde inte ta ställning i frågan. (Figur 25a).

Figur 25. Ta ställning till följande påståenden om föräldramöten (föräldrakvällar) i ditt barns skola (%)

Figur 25. Ta ställning till följande påståenden om föräldramöten (föräldrakvällar) i ditt barns skola (%)

I svaren på den öppna frågan gav föräldrarna förslag på hur föräldramötena skulle kunna utvecklas. Relativt många önskade att föräldrarna skulle få information om föräldramötets program och de frågor som ska behandlas under kvällen på förhand. Många efterlyste också mer interaktion på föräldramötena i stället för att rektorn och/eller läraren pratar största delen av tiden. Många önskade också mer tid på föräldramötet för att lära känna andra föräldrar. En del föräldrar föreslog att rena informationsärenden skulle skötas till exempel via Wilma, vilket skulle ge mer tid för samtal på föräldramötet. Föräldrar efterlyste också mer gemenskap och interaktion på föräldramötena så att alla föräldrar skulle kunna delta. En del föräldrar upplevde att andra föräldrar tar en stor del av tiden för

att diskutera ett enskilt barns ärenden. Väldigt många föräldrar svarade dock att föräldramötena redan är bra och anser inte att de behöver utvecklas särskilt.

Delaktighet

Målet med den nya läroplanen är att förstärka föräldrarnas delaktighet i skolans verksamhet och vardag. Föräldrarna ombads berätta vilka verksamheter skolan erbjudit dem möjlighet att delta i.

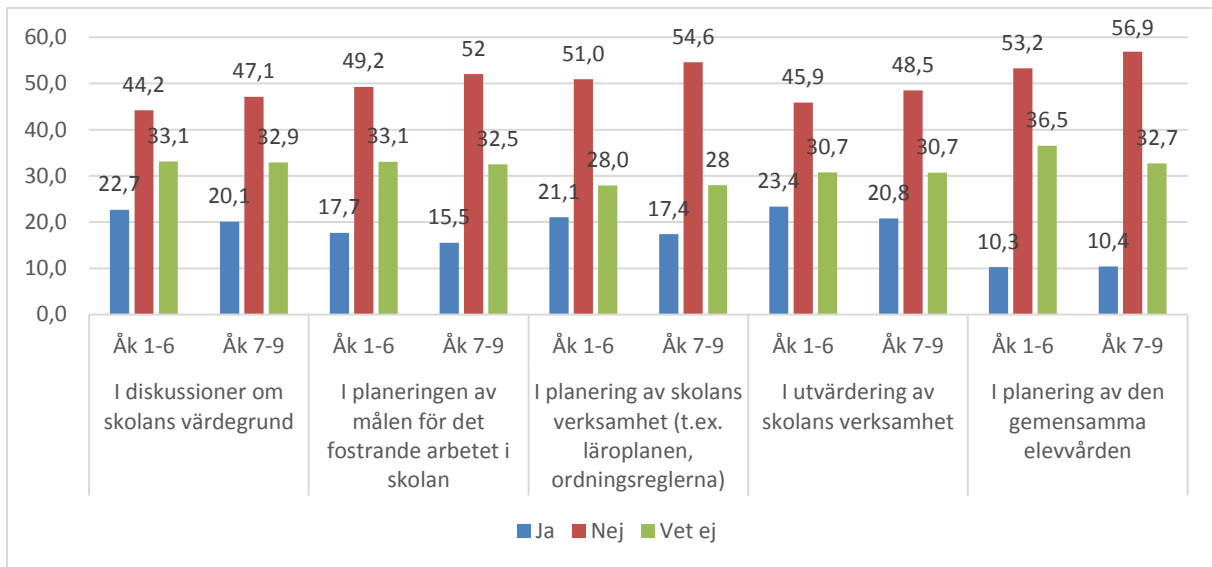
Utifrån svaren att döma har skolan erbjudit överlägset mest möjligheter att delta i insamling av medel. Över 70 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och knappt 60 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 svarade att skolan erbjudit dem möjlighet att delta i insamling av medel. Över 50 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och cirka 40 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 svarade att skolan erbjudit möjlighet att delta i arrangerandet av utfärder och lägerskolor. Närmare 40 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och cirka 20 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 svarade att skolan erbjudit föräldrarna möjlighet att delta i skolans vardag till exempel genom att hjälpa till under lektioner, raster eller utfärder, delta i arrangerande av temadagar eller skolans fester. Endast 20 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och 10 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 svarade att skolan erbjudit dem möjlighet att delta i arrangerandet av klubbverksamhet. Cirka 25 procent av alla föräldrar svarade att skolan erbjudit möjlighet att delta genom att presentera olika yrken för eleverna.

Cirka 20 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 respektive åk 7–9 svarade att skolan erbjudit dem möjlighet att delta i diskussioner om skolans värdegrund, planeringen av målen för det fostrande arbetet i skolan, planering av skolans verksamhet (t.ex. läroplanen) eller utvärdering av skolans verksamhet. Däremot svarade endast cirka 10 procent att föräldrarna erbjudits möjlighet att delta i planeringen av den gemensamma elevvården, utformandet av ordningsregler eller utvecklandet av skollunchen. En knapp femtedel av föräldrarna med barn i åk 1–6 och en knapp tiondel av föräldrarna med barn i åk 7–9 upplevde att föräldrarna erbjudits möjlighet att delta i planeringen av skolmiljön, t.ex. skolgården.

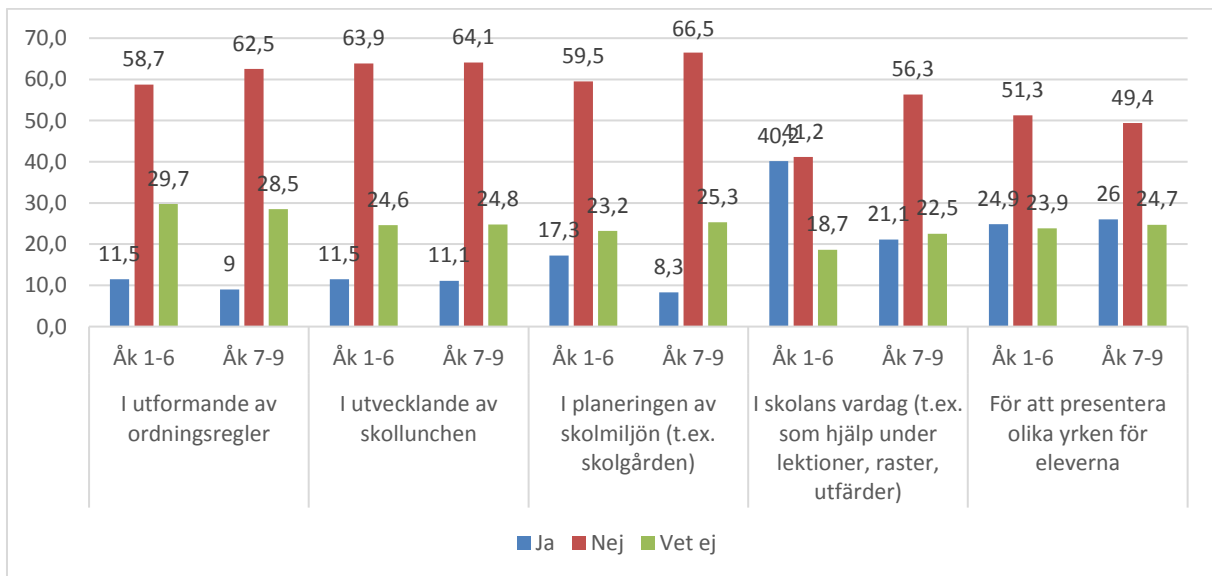
Svaren pekar på att de möjligheter att delta i skolans verksamhet som skolan erbjuder föräldrarna betonar mer praktiska verksamhet, och betydligt mindre den innehållsmässiga utvecklingen eller planeringen av skolans verksamhet.

För nästan alla verksamheter svarade cirka 25-30 procent av föräldrarna med barn både i åk 1–6 och åk 7–9 svarade att de inte visste om skolan erbjudit möjlighet att delta i verksamheten. Andelen föräldrar som svarat ”kan inte säga” av alla svarande var lika stora för både föräldrar med barn i åk 1–6 och i åk 7–9. (Figurerna 26, 26a och 26b).

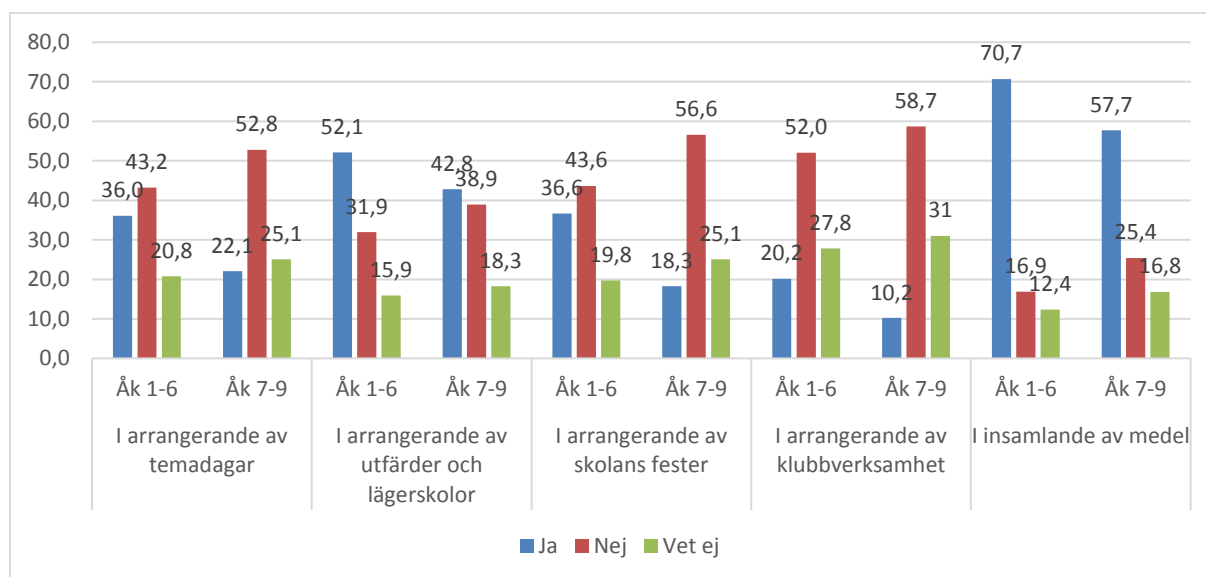
Figur 26. Vilka av följande verksamheter har skolan erbjudit dig möjlighet att delta i? (%)

Figur 26a. Vilka av följande verksamheter har skolan erbjudit dig möjlighet att delta i? (%)

Figur 26b. Vilka av följande verksamheter har skolan erbjudit dig möjlighet att delta i? (%)

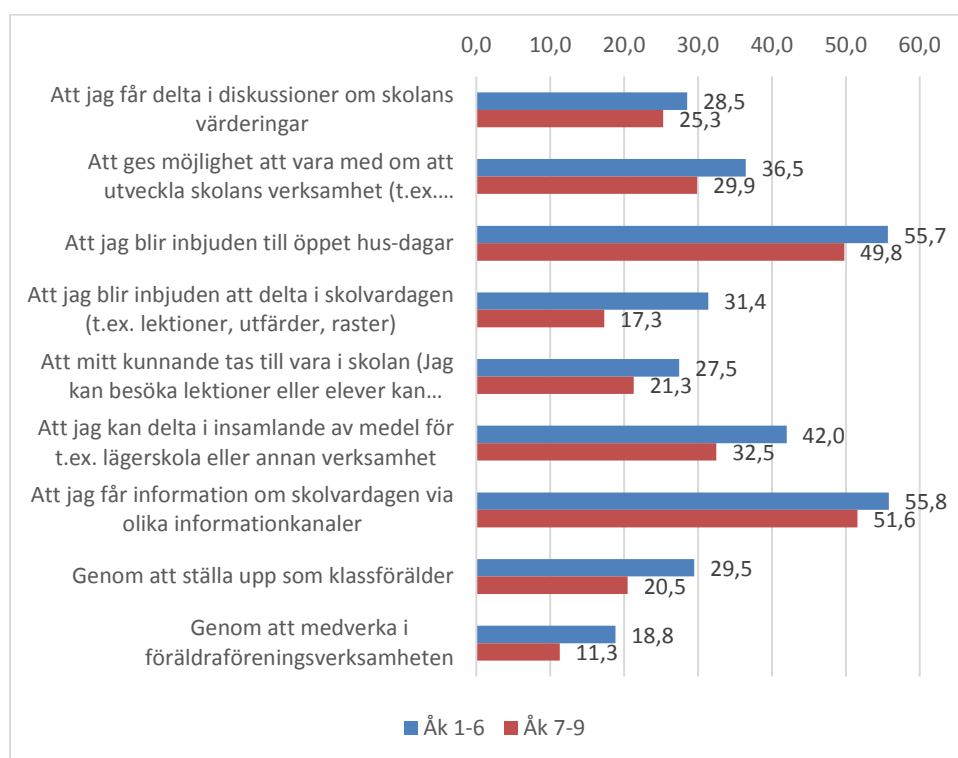

På vilket sätt vill föräldrarna vara med i barnens skola?

Föräldrarna tillfrågades på vilket sätt de vill vara med i verksamheten i barnets skola. Svaren på denna fråga visade att också föräldrarnas vilja att delta verkar betona mer praktiska verksamheter. Cirka hälften av föräldrarna svarade att de vill delta i skolans öppet hus-dagar, och lika många meddelade att de ville få information skolvardagen via olika informationskanaler. Det tredje populäraste sättet att vara med i verksamheten i barnens skola var att delta i insamlingen av medel för t.ex. lägerskola eller annan verksamhet.

Drygt 30 procent av alla föräldrar svarade att de vill delta i utvecklandet av skolans verksamhet, såsom utformandet av ordningsregler eller diskussioner om användningen av mobiltelefoner, medan cirka 25 procent av föräldrarna svarade att de skulle vilja delta i en diskussion om skolans värdegrund. Drygt 30 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och knappt 20 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 svarade att de vill vara med i skolvardagen som hjälp till exempel på utfärder, lektioner eller raster, medan cirka 25 procent ville erbjuda skolan sitt kunnande till exempel genom att besöka en lektion eller ordna besök för eleverna på sin arbetsplats. Ungefär 30 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och 20 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 var också villiga att ställa upp som klassföräldrar. Däremot var endast 20 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och 10 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 villiga att medverka i föräldraföreningsverksamheten. Något fler föräldrar med barn i åk 1–6 var villiga att delta i aktiviteter i barnets skola än föräldrar med barn i åk 7–9. (Figur 27).

Figur 27. På vilka sätt skulle du vilja involveras i ditt barns skolgång? (%)

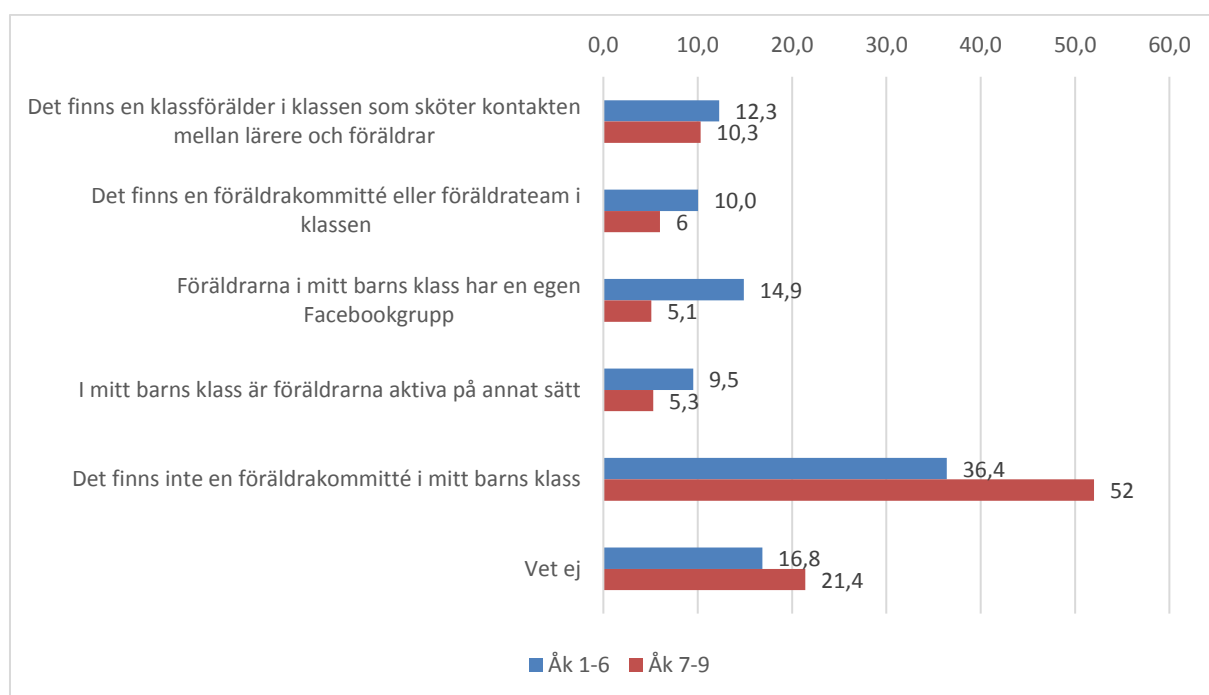

Föräldrarna tillfrågades med en öppen fråga på vilket annat sätt de skulle vilja vara involverade i barnets skolgång, och många nämnde just de former av deltagande som nämndes ovan. Många föräldrar sade dock att de har det bråttom på vardagarna och att de därför inte vill vara med i verksamheten i skolan. En del föräldrar sade att de prioriterar den gemensamma tiden med familjen i stället för skolevenemang. Många föräldrar sade dock att de vill vara med om att utveckla skolans verksamhet till exempel genom att delta i formulerandet av ordningsregler eller utarbetandet av en jämlikhetsplan. Många erbjöd också sin hjälp till olika evenemang i skolan, till exempel fester, temadagar eller utfärder. En del svarade att de inte känner ett behov att vara med i skolans verksamhet eftersom de har förtroende för skolpersonalens kompetens och förmåga att utveckla skolans verksamhet.

Föräldrarnas aktiviteter i klassen

Föräldrarna tillfrågades på vilket sätt föräldrarna är aktiva i barnets klass. Drygt 10 procent svarade att barnets klass har en klassförälder som sköter kontakterna mellan läraren och föräldrarna, medan 10 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och 6 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 svarade att barnets klass har en klasskommitté eller ett föräldraream. Cirka 15 procent av föräldrarna till barn i åk 1–6 och 5 procent av föräldrarna till barn i åk 7–9 svarade att det finns en egen Facebook-grupp för föräldrarna i barnets klass och knappt 10 procent svarade att föräldrarna är aktiva på andra sätt. Drygt 30 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och över 50 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 svarade att barnets klass inte har en förädrakommitté. Nästan 20 procent av alla svarande kunde dock inte säga huruvida föräldrarna har verksamhet i barnets klass. (Figur 28).

Figur 28. På vilket sätt är föräldrarna aktiva i ditt barns klass? (%)

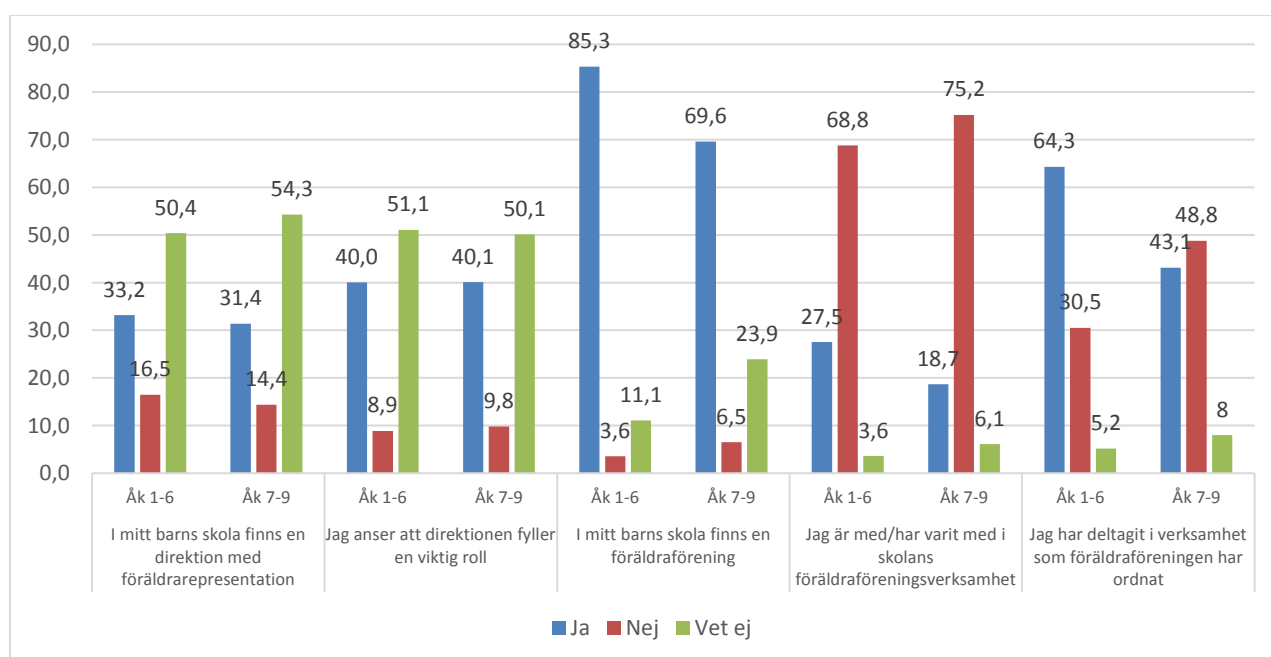
I svaren på de öppna frågorna konstaterade många föräldrar att skolan eller klassen inte har någon föräldraverksamhet eller att föräldraverksamheten är mycket sporadisk. Många såg en skillnad på så sätt att föräldrarna i klassen är betydligt aktivare i skolan för åk 1–6 än i skolan för åk 7–9. Många ansåg att föräldraverksamheten i klassen är viktig för barnens välmående och gemenskap samt upplevde att det är viktigt att föräldrarna känner varandra. En del föräldrar hade på eget initiativ också ordnat verksamhet för klassens föräldrar utanför skolan.

Föräldraverksamheten i klassen, skolans direktion och föräldraföreningsverksamheten i skolan

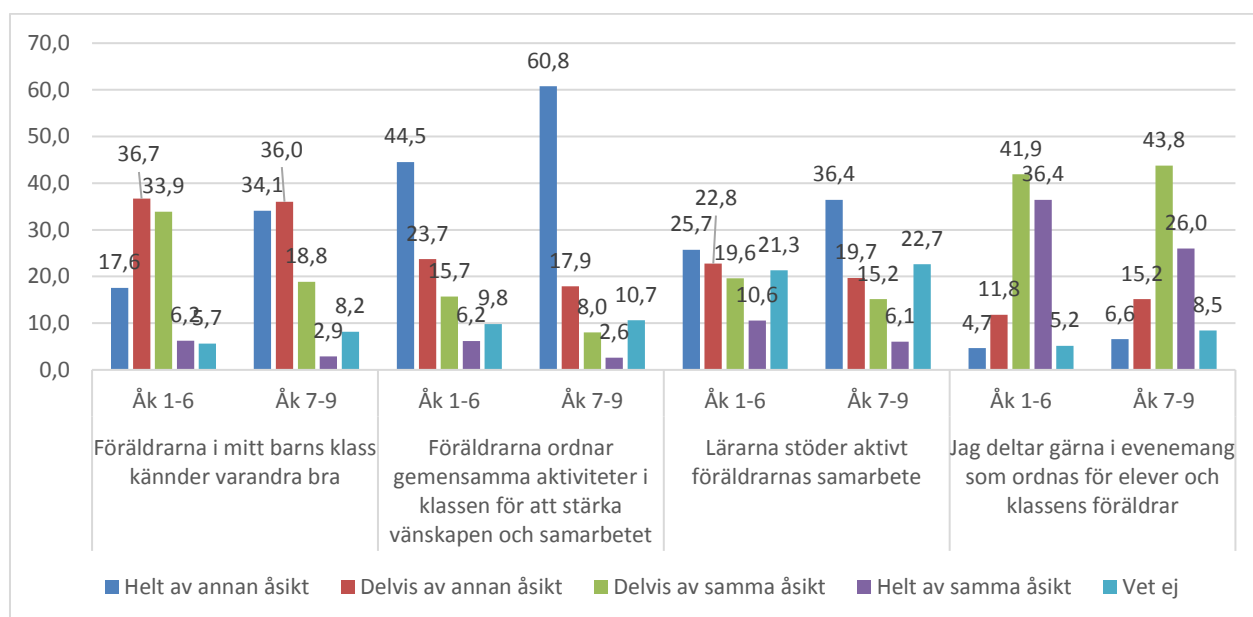
Cirka 30 procent av föräldrarna svarade att det finns en direktion med föräldrarepresentation i barnets skola. Över hälften kunde dock inte säga om det finns en direktion i skolan och inte heller ta ställning till hur viktig direktionen är när det gäller att utveckla skolans verksamhet. Föräldraföreningsverksamheten verkade vara bättre känd eftersom 85 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och 70 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 svarade att det finns en föräldraförening eller motsvarande i barnets skola. Av föräldrarna med barn i åk 7–9 kunde cirka 25 procent dock inte säga om det fanns en sådan förening i skolan. Totalt 25 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och cirka 20 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 meddelade att de är med eller har tidigare varit med i skolans föräldraföreningsverksamhet. Cirka 65 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och drygt 40 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 svarade att de deltagit i verksamhet som föräldraföreningen har ordnat. (Figur 29).

Utifrån svaren verkar det som om det finns behov för utveckling av föräldraverksamheten i klassen. Lite över 50 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och cirka 70 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 var antingen helt eller delvis av annan åsikt med påståendet om att föräldrarna i barnets klass känner varandra bra. Endast cirka 25 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och lite över 10 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 meddelade att föräldrarna i klassen ordnar gemensamma aktiviteter i klassen för att stärka välmåendet och gemenskapen bland eleverna. Cirka 30 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och 20 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 svarade att läraren aktivt stödjer föräldrarnas verksamhet i klassen och drygt 20 % kunde inte ta ställning till detta påstående. Cirka 80 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 respektive och 70 procent av föräldrarna till barn i åk 7–9 meddelade dock att de gärna deltar i evenemang som ordnats för elever och föräldrar. (Figur 30).

Figur 29. Skolans direction och föräldraföreningsverksamhet (%)

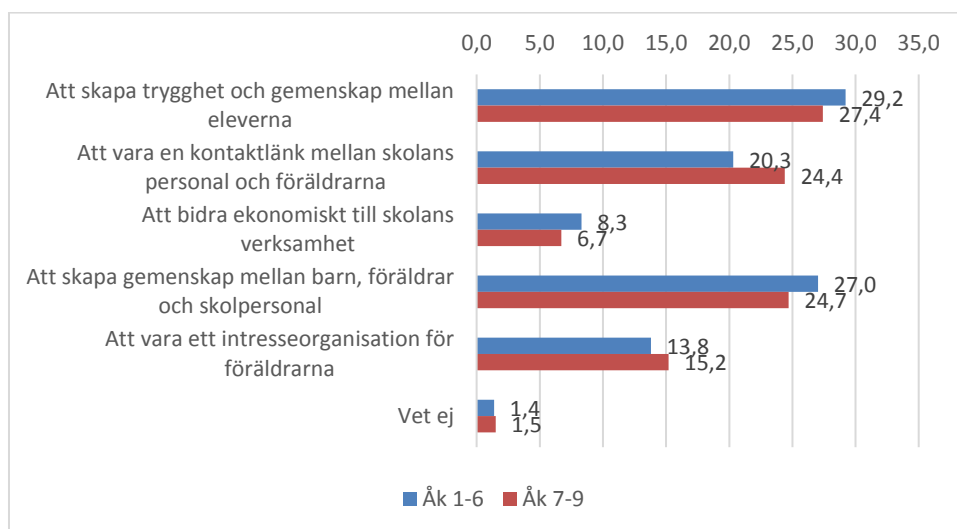
Figur 30. Ta ställning till följande påståenden om föräldraaktivitet i ditt barns klass (%)

Föräldraföreningens viktigaste syfte

Föräldrarna ombads meddela vad de tycker är föräldraföreningens viktigaste syfte. De svarande fick välja endast ett syfte bland de alternativ som erbjöds i enkäten. Knappt en tredjedel ansåg att föräldraföreningens viktigaste syfte är att skapa trygghet och gemenskap mellan eleverna. Föräldraföreningens roll när det gäller att skapa gemenskap mellan barn, föräldrar och skolpersonal (social guldkant) betraktades som ett nästan lika viktigt syfte. Drygt en femtedel av de svarande upplevde att föräldraföreningens viktigaste syfte är att vara en kontaktlänk mellan skolans personal och föräldrarna. Cirka 15 procent av de svarande upplevde att föräldraföreningens viktigaste syfte är att vara ett intresseorgan för föräldrarna. Färre än 10 procent av de svarande ansåg att föräldraföreningens viktigaste syfte är att bidra ekonomiskt till skolans verksamhet (ekonomisk guldkant). (Figur 31).

Figur 31. Vad tycker du att föräldraföreningens (Hem och Skola) viktigaste syfte är? Välj ett alternativ. (%)

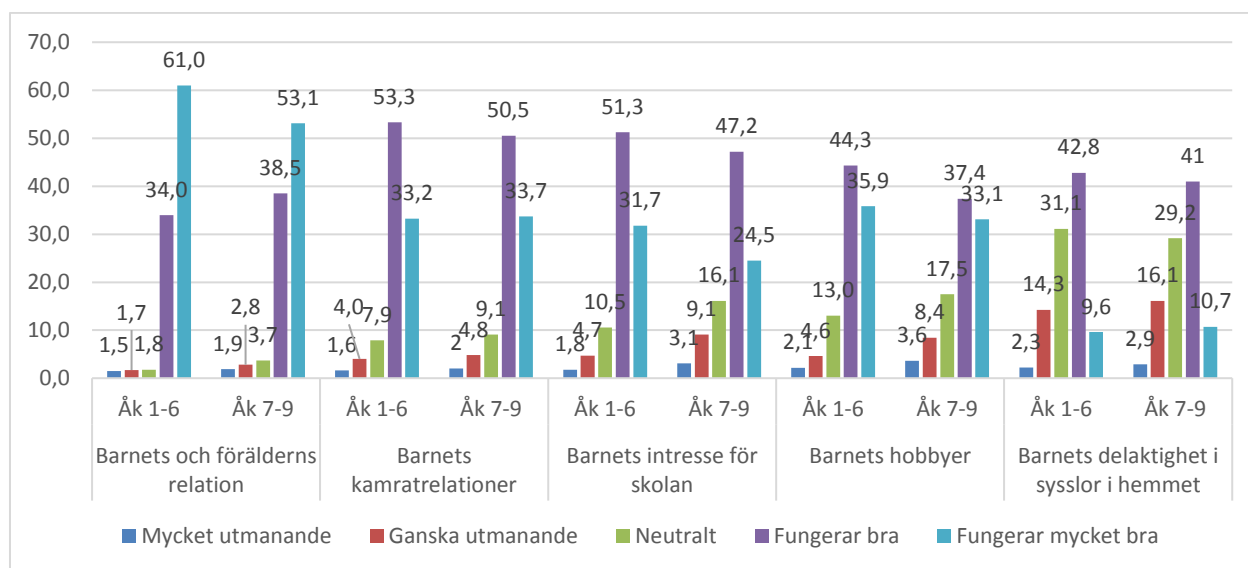

Vardagen och fostran i hemmet

Ett tryggt och fungerande hem utgör ett mycket viktigt stöd för barnets skolgång. Föräldrarna ombads ta ställning till hur väl vardagen med barnet fungerar. Över 90 procent av föräldrarna svarade att relationen mellan barnet och föräldern fungerar bra och cirka 60 procent av dem svarade att relationen fungerar mycket bra. Mer än 80 procent av de svarande ansåg också att barnets kamratrelationer fungerar mycket bra. Dessutom upplevde cirka 80 procent av föräldrarna att barnets intresse för skolgången fungerar bra och en lika stor andel av föräldrarna till lågstadielever svarade att barnets hobbyer fungerar bra. Cirka 70 procent av föräldrarna till elever i åk 7–9 ansåg att barnets hobbyverksamhet fungerar bra. Det svagaste delområdet verkade vara barnets deltagande i sysslorna i hemmet eftersom endast lite mer än hälften av föräldrarna upplevde att det fungerar bra.

Skillnaderna i svaren av föräldrar till flickor och pojkar betonades i fråga om skolgången i både åk 1–6 och 7–9. Knappa 40 procent av föräldrarna till flickor i åk 1–6 och cirka 25 procent av föräldrarna till pojkar i åk 1–6 svarade att barnets intresse för skolgången fungerar mycket bra. I åk 7–9 var de motsvarande siffrorna 31 procent för flickor och 18,4 procent för pojkar. Det förekom en del skillnader mellan flickor och pojkar i åk 7–9 också gällande hobbyer och deltagande i sysslorna i hemmet. Något fler föräldrar till flickor svarade att hobbyer och hushållsarbete fungerar mycket bra jämfört med föräldrarna till pojkar. (Figur 32).

Figur 32. Ta ställning till följande påståenden kring ditt barn (%)

Berätta om de saker som ger dig glädje i ditt barns liv?

Föräldrarna ombads berätta vilka saker i barnets liv gör dem glada just nu. Veldig många föräldrar var glada över den fungerande vardagen med barnet och över att barnets skolgång fungerar. Många föräldrar räknade barnets aktivitet, självständighet, glädje, duktighet och positiva attityd med bland sina glädjeämnen. Veldig många var glada över att barnet har vänner och fungerande kompisrelationer. Många föräldrar var också glada över den tid de fått tillbringa med barnet och diskussioner de fört om olika saker i vardagen. Många föräldrar nämnde också mer specifika exempel ur sina barns liv, till exempel att barnet tillfrisknat från någon sjukdom, att barnet inte längre blir mobbat i skolan, eller att frånvaron från skolan minskat. Många föräldrar sa att de är glada över att barnet är just den person han eller hon är.

Vilka frågor i ditt barns vardag oroar dig just nu?

Det som orsakar överlägset mest oro hos föräldrarna är den tid som barnet tillbringar med digitala anordningar. Nästan 50 procent av föräldrarna till elever i åk 1–6 och över 50 procent av föräldrarna till elever i åk 7–9 betraktade det som en orsak för oro. Av föräldrarna till barn i åk 1–6 kände 25 procent oro för de saker som barnet ser på nätet och i spel. Det tredje mest förekommande orosmomentet var att barnet motionerar för lite. Också föräldrar till barn i åk 7–9 kände oro för barnets otillräckliga motion och sömn.

Cirka 15 procent av föräldrarna var oroliga över de höga kraven som barnet ställer på sig själv. Cirka var tionde förälder var orolig över barnets ensamhet, brist på hobbyer och risken för att barnet utsätts för mobbing. Barnets fysiska och psykiska hälsa oroade färre än 10 procent av föräldrarna. Skoltrötthet oroade 5 procent av föräldrarna till barn i åk 1–6 och 10 procent av föräldrarna till barn i åk 7–9. Endast 0,4 procent av var föräldrarna oroade över barnets missbruk av narkotika och droger,

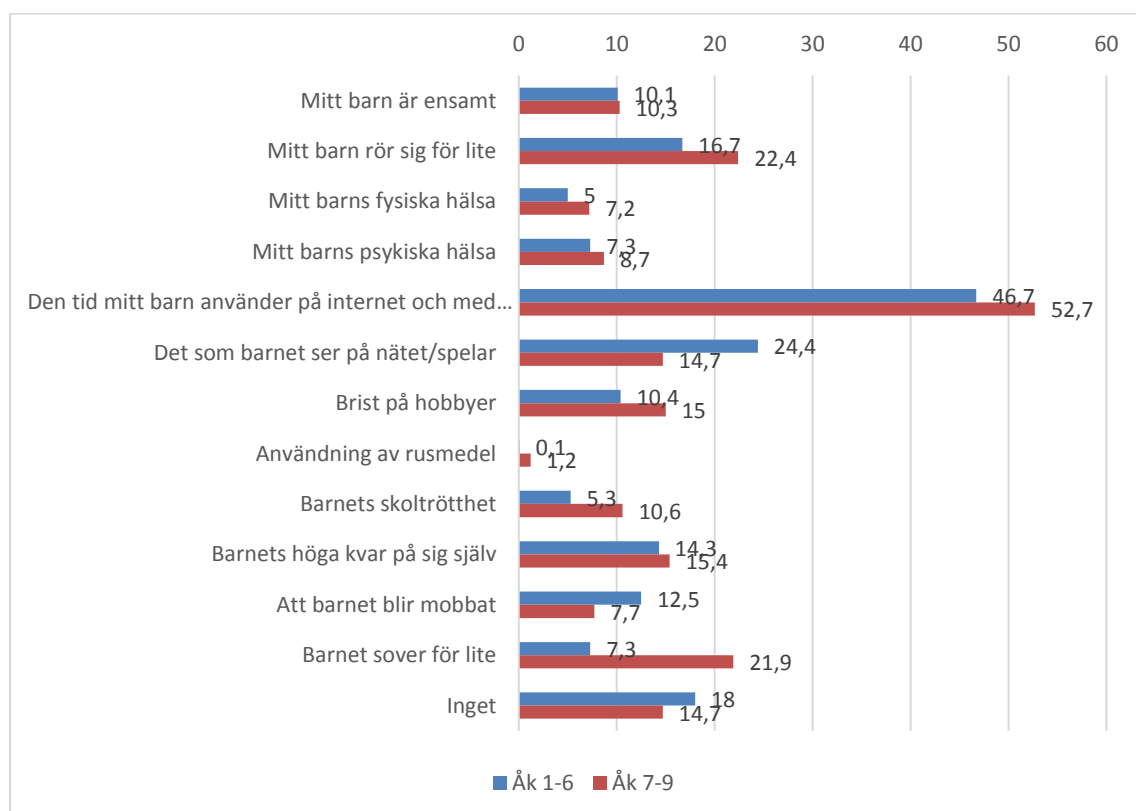
vilket är glädjande få. Ungefär 15 procent av föräldrarna svarade att de inte oroar sig över någonting alls gällande barnet. (Figur 33).

Det fanns skillnader mellan flickors och pojkars föräldrar bland svaren om orsakerna till oro. Flickornas och pojkarnas föräldrar i både åk 1–6 och 7–9 meddelade att deras största orosmoment var att deras barn tillbringade alltför mycket tid med digitala apparater. Mer än 50 procent av föräldrarna till pojkarna och av föräldrarna till flickor i åk 7–9 uppgav att de var oroliga för mängden tid barnet tillbringar med digitala anordningar. För flickor i åk 1–6 var motsvarande siffra 40 procent.

Knappt 20 procent av föräldrarna till flickor i åk 1–6 och 25 procent av föräldrarna till flickor i åk 7–9 uppgav att de är oroliga för de höga krav som barnet ställer på sig själv. Totalt 11 procent av föräldrarna till pojkar i åk 1–6 och 7 procent av föräldrarna till pojkar i åk 7–9 var oroliga över barnets höga krav på sig själv.

Till andra delar var föräldrar till pojkar i åk 1–6 oftare oroliga över sitt barn än flickors föräldrar medan föräldrar till flickor i åk 7–9 uttryckte oro oftare än pojkars föräldrar.

Figur 33. Vilka frågor i ditt barns vardag oroar dig just nu? (%)

Föräldrarna tillfrågades också om det finns något annat i barnets liv som oroar dem. Många föräldrar specificerade något orosmoment som redan nämnts i listan. En del av föräldrarna nämnde att de är oroliga över barnets aggressiva eller dåliga beteende. Många föräldrar var också oroliga över barnets

skolgång och brist på motivation. Kamratrelationerna var ytterligare ett vanligt orosmoment bland föräldrarna. Antingen har barnet inga vänner eller så upplever föräldern att den nuvarande kamratkretsen inte är bra för barnet. Många föräldrar uttryckte sin oro över fuktskador och mögel i barnets skolbyggnad. En del av föräldrarna var oroliga över barnets framtid, särskilt barnets möjligheter att bli antagen till utbildning i andra stadiet. Många föräldrar kände också oro över att skolan inte tar barnets behov för stöd i beaktande, antingen gällande skolgången eller allmänt.

Jämförelse av det finskspråkiga och svenskspråkiga materialet

Enkäten Föräldrabarometern 2018 är den första undersökningen som Suomen vanhempainliitto och Förbundet Hem och Skola genomfört tillsammans. Det främsta syftet med den här rapporten har varit att redogöra för åsikterna hos föräldrar med barn i åk 1–6 och 7–9 om barnets skolgång och om samarbetet mellan hemmet och skolan. Det är ändå intressant att se om skolspråket har inverkan på föräldrarnas åsikter. I det här skedet av rapporteringen görs endast en jämförelse av svaren av föräldrar till barn i finskspråkiga och svenskspråkiga skolor, och åsikterna har inte delats in till exempel enligt barnets skolstadium.

På en allmän nivå kan man konstatera att trots att det förekommer vissa skillnader mellan föräldrarnas åsikter, stämmer ändå största delen av föräldrarnas synpunkter överens med varandra oberoende av barnets skolspråk.

Vardagen i skolan

I finskspråkiga skolor fick 7,4 procent av barnen intensifierat stöd, medan 5,6 procent fick särskilt stöd i en vanlig klass och 3,3 procent fick särskilt stöd i en specialklass. I svenskspråkiga skolor fick något färre barn intensifierat stöd (5,2 %) eller särskilt stöd i en specialklass (1,5 %). Däremot fick en något större andel av barnen i svenskspråkiga skolor särskilt stöd i vanlig klass (7,8 %).

Av stödformerna för lärande och skolgång kände de svenskspråkiga barnens föräldrar till skolkuratoren (62,7 %) och den gemensamma elevvården (40,7 %) antingen ganska bra eller mycket bra. Av de finskspråkiga föräldrarna kände 43,3 procent till skolkuratoren och 26,9 procent den gemensamma elevvården.

Gällande utvecklingssamtal verkar det som att svenskspråkiga skolor betydligt oftare erbjuder samtalstider under kvällstid. Cirka 55 procent av föräldrarna till barn i svenskspråkiga skolor var delvis eller helt av samma åsikt om att skolan erbjuder samtalstider också kvällstid. Drygt 45 procent av föräldrarna med barn i finskspråkig skola var delvis eller helt av samma åsikt gällande samma påstående. Var fjärde förälder i båda språkgrupperna kunde inte ta ställning i frågan om huruvida skolan erbjuder diskussionstider på kvällstid. Däremot verkar det som om finskspråkiga skolor oftare har gemensamma spelregler för elevernas bruk av egna apparater under skoldagen. Hela 66 procent av de finskspråkiga föräldrarna och 54,6 procent av de svenskspråkiga föräldrarna sade att skolan hade sådana spelregler.

Totalt 12,7 procent av föräldrarna med barn i finskspråkig skola och 5,8 procent av föräldrarna med barn i svenskspråkig skola svarade att skolan hade erbjudit dem möjligheter att delta i utvecklingen av skolmaten. Sammanlagt 33,8 procent av de finskspråkiga och 23,4 procent av de svenskspråkiga föräldrarna uppgav att de deltagit i arrangerandet av en temadag. Av de svenskspråkiga barnens föräldrar sade 42,7 procent att de deltagit i ordnandet av en skolfest. Motsvarande siffra för de finskspråkiga barnens föräldrar var 28,6 procent.

Cirka 30 procent av de svenskspråkiga och 20 procent av de finskspråkiga föräldrarna svarade att de skjutsar sitt barn till skolan dagligen eller ofta.

Samarbetet mellan hemmet och skolan

Pappor till barn i svenskspråkiga skolor verkar var något mer aktiva i samarbetet mellan hemmet och skolan än finskspråkiga pappor. Över 75 procent av de finskspråkiga mammorna och nästan 70 procent av de svenskspråkiga mammorna sköter i första hand kontakten till skolan, 13,6 procent av de finskspråkiga familjerna och 4,8 procent av de svenskspråkiga familjerna är det papporna som i första hand sköter kontakten till skolan. Ungefär 20 procent av de finskspråkiga och 25 procent av de svenskspråkiga familjerna svarade att båda föräldrarna sköter kontakten lika mycket.

Knappa 30 procent av de finskspråkiga och cirka 60 procent av de svenskspråkiga föräldrarna svarade att skolan regelbundet eller nu och då kommunicerar med hjälp av ett veckobrev. I svenskspråkiga skolor användes Facebook flitigare än i finskspråkiga skolor, då cirka 25 procent av de svenskspråkiga och ungefär 10 procent av de finskspråkiga föräldrarna uppgav att skolan utnyttjar Facebook i sin kommunikation. Applikationen WhatsApp var däremot något vanligare i finskspråkiga skolor. Totalt 7,9 procent av de finskspråkiga och 4,9 procent av de svenskspråkiga föräldrarna uppgav att skolan utnyttjar WhatsApp i sin kommunikation.

Det fanns en del skillnader mellan språkgrupperna gällande föräldrarnas delaktighet i skolan och deltagande i föräldramöten. Utifrån svaren verkar det som att svenskspråkiga föräldrar förhåller sig något mer positiva till skolans verksamhet och t.ex. till föräldramöten. Nästan 60 procent av de svenskspråkiga och knappt 25 procent av de finskspråkiga föräldrarna var delvis eller helt av samma åsikt med påståendet att det reserverats tid för att låta föräldrarna lära känna varandra under föräldramötena. Cirka 40 procent av de svenskspråkiga och dryga 25 procent av de finskspråkiga föräldrarna upplever att skolan uppmuntrar föräldrarna att besöka skolan under skoldagen.

Klassförälderverksamheten var betydligt vanligare i svenskspråkiga skolor än i finskspråkiga. Nästan 50 procent av föräldrarna med barn i svenskspråkig skola och 3,4 procent av föräldrarna med barn i finskspråkig skola svarade att det finns en klassförälder i barnets klass som tar hand om kommunikationen mellan läraren och elevernas föräldrar. Likaså sade nästan 50 procent av de finskspråkiga föräldrarna och ungefär 15 procent av de svenskspråkiga föräldrarna att det inte finns en föräldrakommitté i barnets klass. Däremot var det vanligare i finskspråkiga skolor (9,6 %) med klasskommittéer eller föräldrateam än i svenskspråkiga skolor (5 %). Nästan 20 procent av de svenskspråkiga föräldrarna och 10 procent av de finskspråkiga föräldrarna svarade att klassens föräldrar har en egen Facebook-grupp. Av de finskspråkiga föräldrarna svarade cirka 20 procent och av

de svenskspråkiga föräldrarna 6,7 procent att de inte visste vilken föräldraverksamhet som förekommer i barnets klass.

Trots att föräldrakommittéverksamheten är betydligt vanligare i svenskspråkiga skolor än i finskspråkiga skolor vilket också syntes i att föräldrarna i svenskspråkiga skolor oftare är nöjda med den gemensamma verksamheten för klassens föräldrar. Cirka 30 procent av de finskspråkiga och 60 procent av de svenskspråkiga föräldrarna svarade att föräldrarna till barnen i klassen känner varandra väl. Endast 15 procent av de finskspråkiga och men lite över 50 procent av de svenskspråkiga föräldrarna uppgav att föräldrarna ordnar gemensam verksamhet i klassen för att stödja barnens välmående och känsla av gemenskap. Drygt 20 procent av föräldrarna med barn i finskspråkiga skolor och cirka 45 procent av föräldrarna med barn i svenskspråkiga skolor upplevde att läraren aktivt stödjer föräldrarnas samarbete.

Nästan hälften av de svenskspråkiga och en tredjedel av de finskspråkiga svarade att det finns en direktion med föräldrarepresentation i barnets skola. En tredjedel av de svenskspråkiga föräldrarna som svarade på Förädrabarometern och en knapp fjärdedel av de finskspråkiga föräldrarna som svarade uppgav att de deltar eller tidigare har deltagit i skolans föräldraförenings verksamhet.

Avslutningsvis

Barometern aktiverade ett rekordantal föräldrar

Marknadsföringen av enkäten Förädrabarometern 2018 i många kanaler, såväl i lokala föräldraföreningar som i sociala medier och framför allt med Utbildningsstyrelsens meddelande till grundskolornas rektorer, gjorde att sammanlagt 9 842 föräldrar till barn i grundskolan svarade på enkäten, vilket är ett rekordantal.

Det centrala temat i enkäten Förädrabarometern 2018 var den nya läroplanen som trädde i kraft hösten 2016 och läroplanens inverkan på skolvardagen och verksamhetskulturen i skolan. Frågorna gällde bland annat lärandet och lärometoder, skolmat, utvärdering av barnets färdigheter, föräldrarnas delaktighet i skolvardagen, samarbetet mellan hemmet och skolan samt vardagen i hemmet.

Det är glädjande att kunna konstatera att budskapet som förmedlas från föräldrarnas sida till stora delar är positivt och att en stor del av de föräldrar som svarat är delvis eller helt nöjda med såväl skolans verksamhet som samarbetet mellan hemmet och skolan. Den nya läroplanens mål och verksamhetsmetoder verkar enligt föräldrarna förverkligas väl och synas i skolans verksamhetskultur.

Svaren på de öppna frågorna i anslutning till olika teman gav också positiv respons om skolans verksamhet och samarbetet mellan hem och skola. Men i svaren på de öppna frågorna förmedlades också kritik mot och missnöje med skolan. De här rösterna bör studeras närmare, eftersom de ger en mer heltäckande bild av hur skolans verksamhetskultur och samarbetet mellan hemmet och skolan ser ut i olika föräldrars perspektiv. Det går också att hitta många goda utvecklingsidéer som skolans verksamhet och samarbetet mellan hemmet och skolan bland svaren på de öppna frågorna.

Skoltrivseln

Enligt föräldrarna trivdes största delen av barnen i skolan. En tredjedel av föräldrarna med barn i åk 1–6 och en fjärdedel av föräldrarna med barn i åk 7–9 meddelade att barnet alltid går gärna till skolan, och cirka 60 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 respektive åk 7–9 meddelade att barnet ofta går gärna till skolan. Över 5 procent av föräldrarna till elever i åk 1–6 och över 10 procent av föräldrarna till elever i åk 7–9 meddelade dock att deras barn sällan eller aldrig går gärna till skolan. Nästan en tredjedel av föräldrarna till dessa barn svarade att deras barn fick antingen intensifierat eller särskilt stöd för sin skolgång (endast ca 15 procent i hela materialet). Föräldrarna till dessa barn meddelade också oftare att barnet inte har en enda god vän i skolan (13,3 %). Som exempel kan man nämna att dessa föräldrar upplevde mer sällan att de fick positiv respons på sitt barn av läraren eller att de kände förtroende för barnets lärare. I hela materialet utgjorde föräldrar som fick positiv respons på sitt barn av läraren och som kände förtroende för lärarna över 80 procent.

Föräldrarna huvudsakligen nöjda med skolans verksamhet

Drygt hälften av föräldrarna kände till den nya läroplanen antingen mycket bra eller ganska bra. Föräldrarna var i regel positivt inställda till hur den nya läroplanens mål och verksamhetsmetoder syntes och tillämpades i skolvardagen. Fyra av fem föräldrar svarade att de litar på barnets skola, och likaså upplevde cirka 80 procent av föräldrarna att läraren lyssnar på deras åsikter under utvecklingssamtalen. Föräldrarna var i regel nöjda med skolmaten. Över 80 procent av föräldrarna upplevde att skolan sätter värde på samarbetet mellan hemmet och skolan och knappa 70 procent av föräldrarna tyckte att läraren ger dem tillräckligt med information om barnets skolgång. Cirka 80 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 respektive föräldrarna med barn i åk 7–9 meddelade att de kände att de var delaktiga i barnets skolgång. 90 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och 80 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 sa att de gärna deltar i föräldramötena. En stor majoritet av föräldrarna tyckte att det råder en trevlig stämning under föräldramötena och att föräldramötena är genomtänkta och väl förberedda. De tyckte också att de ämnen som behandlas under föräldramötena är viktiga. Tre av fem föräldrar med barn i åk 1–6 och ungefär varannan förälder med barn i åk 7–9 upplevde att deras åsikt uppmärksammas under föräldramötena.

Föräldrarnas delaktighet kan utvecklas ytterligare

En glädjande stor andel av de svarande var mycket nöjda med många inslag i skolans verksamhet och samarbetet mellan hemmet och skolan. Barometerns resultat verkar ändå tyda på att föräldrarnas delaktighet i skolvardagen och skolans verksamhet kräver ytterligare satsningar och utveckling.

De svarande ansåg att den nya läroplanens mål och genomförande har haft allra minst effekt på föräldrarnas delaktighet. Bara omkring en tredjedel av föräldrarna med barn i åk 1–6 och ungefär en fjärdedel av föräldrarna med barn i åk 7–9 ansåg att föräldrarnas delaktighet har ökat till följd av den

nya läroplanen. Utvecklingssamtalen upplevdes vara en viktig del av utvärderingen av lärandet, men bara drygt hälften av föräldrarna med barn i åk 1–6 och knappt 40 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 hade kunnat förbereda sig på samtalet på förhand.

Enligt grunderna till läroplanen och Utbildningsstyrelsens rekommendationer ska man diskutera med föräldrarna och tillsammans komma överens om bl.a. användningen av mobilapparater, skolmaten och elevvården. Trots det svarade mer än hälften av föräldrarna att det inte fanns någon gemensam överenskommelse om elevernas bruk av egna digitala anordningar i skolan. Av de olika formerna av elevvård och stöd för lärandet kände föräldrarna sämst till den gemensamma elevvården, trestegsstödet för lärandet och skolgången. Bara 10 procent av föräldrarna uppgav att skolan erbjudit dem möjlighet att delta i utvecklandet eller planerandet av dessa stödformer. Endast knappa 15 procent av föräldrarna hade deltagit i diskussioner om skolmatens mål och arrangemang.

Ungefär en tredjedel av föräldrarna med barn i åk 1–6 och en femtedel av föräldrarna med barn i åk 7–9 upplevde att skolan uppmuntrar föräldrarna att besöka skolan under skoldagen. Endast kring hälften av föräldrarna med barn i åk 1–6 och bara kring en tredjedel av föräldrarna med barn i åk 7–9 upplevde att skolan erbjuder dem konkreta råd om hur de kan stöda sitt barns skolgång. En knapp femtedel av föräldrarna hade blivit ombudda att ge respons på föräldramötena.

Föräldrarnas erfarenheter av möjligheter att delta i skolans verksamhet har betoning på konkret verksamhet, som till exempel anordnandet av fester, utflykter eller lägerskolor. Däremot uppgav föräldrarna betydligt mer sällan att skolan skulle ha erbjudit dem möjligheter att delta i den innehållsmässiga utvecklingen och planeringen av skolverksamheten, t.ex. diskussioner om skolans värden, ordningsregler eller läroplan. En dryg fjärdedel av föräldrarna svarade också att de inte visste om de hade gjorts delaktiga i olika verksamheter då enkäten frågade om skolan erbjudit föräldrarna möjligheter att delta.

Som en del av samarbetet mellan hem och skola är en av skolans uppgifter att främja kommunikationen föräldrarna emellan. Att föräldrarna nätverkar och fungerar tillsammans stärker känslan av gemenskap och stödjer läraren och skolans arbete. Av de föräldrar som svarade på Föräldrabarometern var bara en tredjedel delvis eller helt av samma åsikt med påståendet om att tid skulle ha reserverats på föräldramötena för att föräldrarna får lära känna varandra. Nästan hälften av föräldrarna uppgav att de inte lärt känna andra föräldrar på föräldramötena. Cirka 30 procent av föräldrarna med barn i åk 1–6 och lite över 20 procent av föräldrarna med barn i åk 7–9 upplever att läraren aktivt stöder föräldrarnas samarbete. En dryg tredjedel av föräldrarna med barn i åk 7–9 var av helt annan åsikt om detta påstående.

Många möjligheter

Enkäten Föräldrabarometern, som genomförts av Suomen Vanhempainliitto och Förbundet Hem och Skola utgör ett viktigt material och en viktig källa för information om föräldrar med barn i grundskolan och framför allt om deras upplevelse om frågor som gäller barnets skolgång.

Det exceptionellt omfattande materialet fungerar som en källa för evidensbaserad utveckling av skolorna och föräldraföreningarna. Materialet erbjuder många möjligheter för såväl statistisk analys

som innehållsanalys. Det är önskvärt att t.ex. lärarstuderande intresserar sig för materialet då de ska välja avhandlingsämne. Hur påverkar förälderns kön upplevelsen om barnets skolgång? Har förälderns egen utbildning en effekt på förälderns åsikter? Vilka riktlinjer skulle en systematisk innehållsanalys kunna ge för utvecklingen av föräldramötena eller samarbetet mellan hem och skola? Det finns föräldrar i materialet som berättar att deras barn sällan eller aldrig gärna går till skolan. Hur syns det här i föräldrarnas svar på andra frågor? Hur skulle dessa föräldrar vilja utveckla interaktionen och samarbetet mellan hemmet och skolan?

I Helsingfors 5.11.2018

Ritva Mertaniemi

Suomen Vanhempainliitto ry

Förbundet Hem och Skola i Finland r.f.